CIJENA 3

OBITELJ

BR. 5

1932

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA

4. **Lutrija.** Moj muž neprestano goji nadu, da će dobiti veći zgoditak na lutriji, te dosta troši na srećke. Ja se tome protivim, jer ionako živimo sa skučenim prihodima. Radi toga dolazi među nama do nesuglasica. Treba li da pustim u tom mužu posve na volju? Tridesetgodišnja.

5. **Netočnost.** Imam brata sveučilištarca, koji ove godine završuje svoje nauke. I roditelji i nas dvije sestre gledamo u njegovu budućnost s mnogo nade, jer je vrlo dobar, a i u naukama je uvijek bio među prvima. Međutim on ima jednu pogrešku: vrlo je netočan. Nikuda i ni na što ne dospije u pravo vrijeme, nego uvijek malo zakasni. Na objed ne stigne nikad u pravo vrijeme. Kada treba da je već na sveučilištu na predavanju, onda tek odlazi od kuće. Kad idemo s njim u kazalište, uvijek radi njega zakasnimo. Kad urekne s kolegama sastanak, svi već znadu, da će on doći sigurno po sata nakon urečenog vremena. Svi su se na to već privikli. No meni se to nikako na njem, kojega kao brata silno volim, ne sviđa i mislim, da će mu ta netočnost i u životu mnogo smetati. Htjela bih na nj utjecati, da se te pogreške odvikne, ali ne znam, kako Tko bi mi tu znao dati savjeta? Mlada zagrepčanka.

6. **Švelja rođakinja.** Imam jednu bližu rođakinju, koja je švelja. Dakako da dajem uvijek njoj šiti sve, što trebam, a i plaćam joj kao svaka druga mušterija. No ona ima sada već vrlo mnogo posla, jer je solidnim radom stekla glas vrsne švelje, pa se meni redovito događa, da moram dugo čekati, dok mi ne sašije, što joj dam. Ona očito misli, da najprije treba da posluži strane mušterije, a ja da sam joj ionako sigurna. Zaista nisam nikad ni pomislila, da odem k drugoj švelji. No kako mi se već nekoliko puta dogodilo, da sam i predugo morala kod nje čekati, da mi ovo ili ono svrši, dolazim ipak na misao, da pokušam otići drugoj. Ne bi li to bilo netaktično prema rođakinji? Nada.

7. **Glasovir.** Vrlo rado sviram na glasovir. To mi je najmilija zabava i najveće duševno zadovoljstvo. Iako sam imao prilike steći tek srednju vještinu u sviranju, imam solidnu glazbenu izobrazbu. No kako živim u manjem provincijalnome mjestu, nemam mogućnosti živjeti u življem kontaktu s glazbenom kulturom. A kao mlad činovnik nemam sredstava, da sebi nabavljam mnogo novih glazbenih djela. Za ono, što smognem sredstava u tu svrhu, trebalo bi, da se znam orijentirati, koja djela da postepeno nabavljam. Naši glazbeni časopisi, koliko znam, ne prate sistematski klavirnu glazbu. Odakle dakle da imam potrebnu orijentaciju? Htio sam predložiti uredništvu »Obitelji«, da uvede stalnu rubriku za klavirnu glazbu. Imalo bi to i veze sa svrhom tog lista, jer je glasovir najopćenitije kućno glazbalo. No ipak se najprije obraćam na čitatelje i čitateljice za savjet u mom konkretnom slučaju. Što mi preporučuju? Osjećaju li i drugi takvu potrebu? Mlad glasovirač.

8. **Zaručnik bez ruke.** Imala sam se udati za mladića, koji je, prije nego što smo se zaručili, nekom nesrećom dobio otrovanje krvi, te mu je spašen život samo amputacijom desne ruke. Od te nesreće prošlo je već deset mjeseci. Cijelo to vrijeme mi moji roditelji brane udaju za nj, jer da se uz čovjeka bez ruke, ako i bude mogao privređivati toliko, koliko je za zajednički život potrebno, ne ću osjećati sretna. Nas dvoje silno trpimo radi nepopustljivosti mojih roditelja. Što da učinim? Moram li popustiti roditeljima? Ima li izgleda, da ću u svojoj ustrajnosti uspjeti? Z. Z.

MODA

KOSTIM OD KRZNA S OVRATNIKOM OD BIJELOGA HERMELINA

Ilustrovani tjednik „Obitelj“ izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdàje Konzorcij Jeronimskih časopisa. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji„ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

BROJ 5 OBITELJ GOD IV

U ZAGREBU 31 SIJEČNJA 1932

MILOSTINJA

ČEŠKI NAPISAO JAROSLAV VRCHLICKÝ

Po engleskom perivoju, koji se prostirao oko kneževskoga dvorca u Z . . . . ., šetala se polagano stara i sijeda kneginja. Za njom je u određenoj udaljenosti pun strahopočitanja stupao njezin dvoranin.

Na jednom zavoju drvoreda stajala je neka stara žena naslanjajući se na štake. Haljina joj je bila sirotinjska, ali čista, lice navorano, ali plemenito. To je bila jedna od one sirotinje, koju je kneginja, poznata nadaleko radi svoje velike dobrotvornosti, redovito darivala.

Kad je kneginja zašla u drvored, zaustavi se pred siromašnom starom ženom. Dvije su starice stajale jedna prema drugoj: bogatstvo i siromaštvo.

»Oprostite, svijetla kneginjo, da sam čak ovamo došla za vama,« govorila je prosjakinja drhtavim staračkim glasom, »ali vi ste otputovali prije na ladanje, nego što sam mislila. Stanarina mi je pred vratima, ne znam, odakle da je platim, pa sam se evo usudila doći čak ovamo po Vaš obični prinos . . .«

»Jest, vi imate pravo i posve ste dobro uradili,« dobrostivo će kneginja. »A jeste li pješke došli?«

»Nego kako drukčije, svijetla kneginjo? Ne mogu valjda novac, što ga od vas dobivam, trošiti na to, da plaćam vožnju na željeznici! Otišla sam u osam sati iz grada i evo me sada ovdje.«

Uto odbije na tornju dvorca dvanaest sati.

»Baptiste,« okrene se kneginja debelome dvoraninu, koji je stajao nekih pet koraka iza nje, »dajte mi dvije desetice.«

Baptist je stajao nepomično s onim svojim glatko obrijanim, debelim licem, ni da bi okom trenuo.

»Baptiste, molim vas dvije desetice,« reče kneginja oštrije.

»Nemam kod sebe novčarke, svijetla kneginjo,« reče on odsječeno, a na licu mu se pokaže drzovit izražaj.

ZAUSTAVI SE PRED SIROMAŠNOM STAROM ŽENOM
Nacrtao G. Leppel

»Ostala je na mom pisaćem stolu,« kneginja će mirno. »Budite dobri i skočite u dvorac — ja ću dotle sa staricom ovdje čekati.«

Nastade časak tišina. Kneginja je čekala na odgovor.

Napokon se Baptist nasmije te reče mirno s majestetičnim pokretom:

»Ah šta — tko će se tako naprezati!«

I opet je časak vladala tišina. Stara kneginja pogleda sućutno prosjakinju, kao da joj hoće reći: Draga moja, koja je od nas dvije siromašnija, koja bjednija?

Stara je prosjakinja još malo stajala ne znajući, što da učini, a zatim se okrene i udalji polako iz perivoja teško suzdržavajući suze, koje su joj od očaja navirale.

Baptist pogladi mirno i zadovoljno svoju bradu. Kneginja klone na najbližu klupu.

»Baptiste,« reče ona jecajući, »toga mi niste trebali učiniti. Tà valjda je sreća te siromašne žene vrijedna bila nekoliko vaših koraka.

»Vrijedna ili ne, o tom se ne radi,« mrmljao je Baptist. »Oprostit ćete mi to, svijetla kneginjo, ali valjda nisam mogao pred tom starom prosjakinjom reći, zašto nisam mogao ići u dvorac! Ta zar da sam joj rekao, da ni mi ništa nemamo, doista ništa nemamo? Uostalom« — doda on, kao da je predaleko bio zašao — »ona je trebala doći tek iza prvoga, a danas je istom dvadeset i osmi, jer do prvoga mi zaista ni sami ništa nemamo . . .«

»Da, Baptiste, da, Baptiste, to je istina, gorka, ali prava istina . . .,« klimala je svijetla kneginja glavom, a zatim je zašutjela i ukočila se na istom mjestu. Nepomično je zurila u pijesak, kojim je bio posut lijepo i čisto uređeni puteljak, i na kojem su se vidjeli svježi tragovi, što ih je časak prije ostavila za sobom prosjakinja. Njezina je duša osjećala mnogo, ali nije više smogla riječi, da to izreče.

Pet ćušaka i jedna adresa

Talijanski napisao Fr. Castellino — Preveo Vojmil Rabadan

— Ulazite, gospodo, vlak odlazi!

Kuzma Piletić stisne ruku prijatelja, koji se udalji uzdahnuvši ko parni kotao, i digne nogu na stepenicu. Ali dok je dizao za njom i drugu, umalo mu nije izbio oko vršak nekog kišobrana, što je stršio ispod pazuka golemog ljudeskare.

Taj se čovo obzirom na svoju masu uzalud mučio da se provuče kroz vrata vagona, i Kuzma Piletić pokuša da mu pomogne gurajući ga živo nešto niže leđâ. Ali debeljko je krivo shvatio njegovu dobru namjeru, pa mu, i ne osvrćući se, otkreše:

— Budite malko pristojni, prostačino!

Krv uzavri u Kuzmi Piletiću.

— Prostačina ste vi!

Gojazni putnik pregori napor, što ga bijaše već uložio da se protisne u vagon, okrene se, kako je mogao, ispustivši na zemlju kišobran i prišije ćušku na lice, što mu je stajalo na dohvat.

— Ulaz, gospodo! Idemo!

Napregnuvši se očajno iz petnih žila uturao se konačno debeli čovo u voz, a odmah zatim zalupi kondukter vratima i drekne u lice Kuzmi Piletiću: »Natrag, gospodo!«

I tako nesretni Kuzma ostade na pločniku rumen na jednoj strani lica i otvorenih ustiju, a kišobran njegova protivnika ležao mu je pred nogama. On ga podigne i vitlajući njime u zraku prodere se za vlakom:

— Platit ćeš mi ti to! Ćuška za ćušku!

Slijedećeg jutra osvane u svim gradskim novinama ovaj oglas:

»Tko je izgubio smeđi svileni kišobran s takvim i takvim drškom, s takvom i takvom glavom, neka dođe sutra po nj k meni kući. Kuzma Piletić, ulica X, broj Y.«

Kad se naš ošamareni Kuzma probudio, osjeti, da mu nešto ogorčuje dušu i dok se još u podsvijesnom stanju napinjao da pogodi uzrok svoje gorčine, trgne ga glas zvonca. I kako nakon zvonjave nije čuo tromih koraka stare služavke, Kuzma Piletić zaključi, da je sâm u kući. Navuče dakle papuče i onako u pidžami ode da otvori.

Čovjek krupan ko bačva stajao je pred njim.

— Jeste li vi gospodin Kuzma Piletić?

— Jest, čime mogu služiti?

— Pročitao sam vaš oglas i došao sam da uzmem . . .

— Ćušku! — dovrši čovjek u pidžami. Za riječima slijedio je čin, koji je bučno odjeknuo na ugojenom licu.

Onaj drugi nije dulje čekao na kišobran: odletio je niz stepenice ko da za njim gori.

— Sad smo izravnali račun! Dapače, na mojoj je strani još i kišobran.

Odjenuo se pjevuckajući. Savjest mu je sad bila budna i mirna. No zvonce opet zazvrnda.

— Taj se opet vraća . . . Tko zna, možda vodi pojačanje . . .

Za svaki slučaj uzme u lijevu ruku kišobran. Ali na vratima je stajao gospodin, koji sa predašnjim nije imao ništa zajedničkoga.

— Oprostite, jeste li vi gospodin . . .

— Ja glavom!

— Ja sam . . . onaj od kišobrana . . .

I ugledavši kišobran u ruci Kuzminoj htjede odmah da pruži svoju ruku prema predmetu, koji mu je tako zgodno dolazio ususret.

Kuzma Piletić ostade začas zatečen. Njegova pravedna duša pokoleba se kao plamičak svijeće na povjetarcu. Je li njegova pravedna osveta bila u ćuški, koju je već dao ili u ovoj, koju je sad imao da dade?

Kako ga je u taj čas ruka zasvrbjela, to je riješilo pitanje, i ruka smjesta izvrši svoju dužnost. Bljesak čuđenja i bijesa preleti u očima posjetioca, koji ipak prosudi, da je pametnije povući natrag ruku, što je pružaše prema kišobranu i dati petama vjetra.

— Daj caru, što je carevo! — gunđao je u sebi Kuzma Piletić . . . — Dà, ali koji je od dvojice pravi car, onaj iz vlaka? Hm! Tko da ga jučer vidi u lice, kad me je onako s visoka nazvao prostačinom? Tà ona je trbušina bila među nama! Uostalom, obje su moje ćuške na mjestu! Jedna zato jer je ćuška osveta, druga jer je ćuška kazne. Dakako! Ako je jedan od njih car iz vlaka, drugi je prava pravcata varalica, koji je pročitao oglas, pa . . .«

Drin, drin . . . I treći put zvoni! . . .

— A tko je taj treći?

Kad je i za njim zatvorio vrata, nastavi monolog.

I treća je ćuška na mjestu . . . Lijepo bi to bilo, da ovakvi varalice ostanu bez nje . . .

Monolog se nastavio nakon četvrtog i nakon petog posjeta.

— Ova peta ćuška mora biti zadnja . . . Dođe li ih još nekoliko, nek se Terezija bavi s njima, kad se vrati . . . Ovih pet ćušaka bile su sve potrebne. No ta se pripovijest suviše oteže. Kad sam se toliko naradio rukama, vrijeme je i da ih operem. Odnijet ću kišobran na policiju.

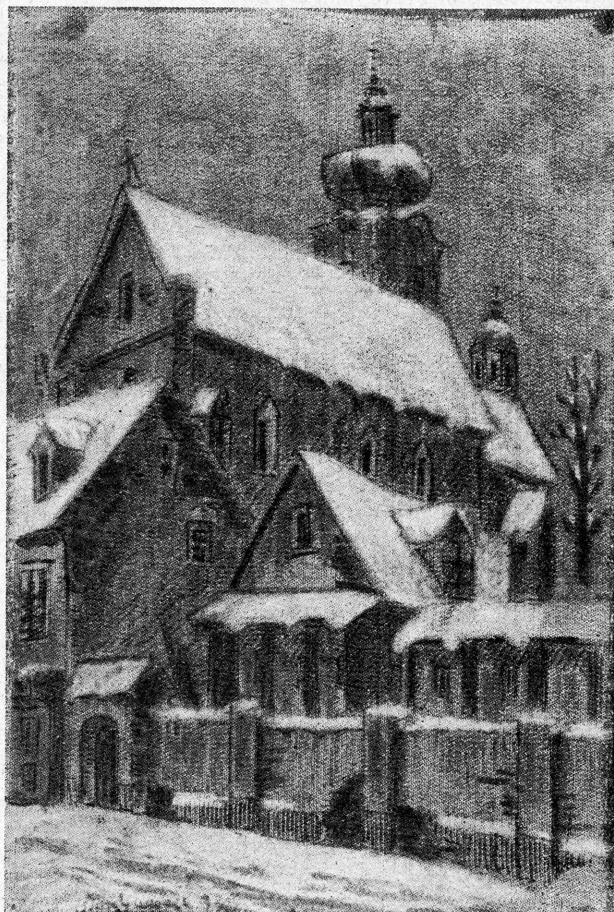
Primio ga je sam šef stanice. Gora od čovjeka!

— Vi donosite nađeni kišobran? To je lijepo od vas, gospodine. Ne događa se to svaki dan, da . . . Ali gle, gle! Ja vam se nesamo divim već vam i zahvaljujem. Napravili ste mi uslugu. Do ovog mi je kišobrana bilo mnogo stalo . . . Dà, gospodine, moj je! Kad sam se jučer na glavnoj stanici penjao u vlak, ispustio sam ga iz ruke da po zasluzi ošamarim nekog čovjeka . . . Vi se čudite? Dakako, ošamario sam nekog do skrajnosti neodgojenog čovjeka, pravu prostačinu!

Kuzma Piletić pobježe glavom bez obzira. Nakon pet ćušaka, onu obećanu, onu pravoga cara ostao je dužan. Štaviše, sad se uvreda ponovila, i bilo bi trebalo dati dvije ćuške . . .

SLIKANJE NA SVILI

Slikarstvo je umjetnost, koja se služi različitim izražajnim sredstvima, različitom tehnikom i različitim materijalom. Glavno izražajno sredstvo u slikarstvu jesu boje, no one mogu biti uljene, vodene (akvareli), pasteli, slikar ih može proizvesti kredom, tušem, olovkom i t. d., te prema tome i dijelimo slikarsku tehniku na različite grupe. I materijal, na kojemu slikar slika, može biti raznolik: najobičnije je slikanje na papiru i platnu, no ima slika na drvu, svili, slonovoj kosti, školjkama, porculanu i t. d. Svaki materijal zahtijeva posebnu spremu i posebnu rutinu, pa tako i slikanje na svili. Ima osobito među damama mnogih, koje se na amaterski način bave tom vrsti slikanja, jer im svila kao podloga daje mogućnost, da razviju efekte, koje njihovim sklonostima najviše odgovaraju. No slikanje na svili traži posebnu minucioznost u radu, te je i za slikare dosta težak posao. Kod nas se u toj vrsti slikanja specijalizirao mladi slikar Nikola Hreljanović, čijih nekoliko slika donosimo u današnjem broju. S osobitom ljubavlju on obrađuje motive staroga Zagreba, a svoje naročite efekte nastoji postići slikajući zimske ugođaje. Ti njegovi slikarski radovi rađeni su vrlo šiljastim perom (tušem) na svili, koja je preko bugačice napeta na daski. Perom izrađene slike su nato kolorirane skrutnutim akvarelnim bojama (stabilo), i to tako, da je tušem izrađena slika premazana finom krpicom ili vatom nakvašenom u tekućini od 50% alkohola i 50% vode, a zatim je na mokrom kolorirano. Gotova se slika može i fiksirati u šelaku, koji je razmočen u alkoholu, da se tako dobije stalnost boja i trajnost cijele slike.

CRKVA SV. MARIJE U ZAGREBU
s okolnim kućama, kojih sada više nema

Na omotu današnjega broja donosimo sliku zimske krajine iz Hrvatskoga Zagorja. Original te slike izrađen je u bojama s tolikom plastičnošću, te je i ova reprodukcija prema njoj mogla i u jednoj boji biti donesena sačuvavši dobar dio efekata iz samog originala. I zagrebačku katedralu obradio je slikar Hreljanović u nekoliko svojih slika na svili s velikim uspjehom: ima i staru i novu katedralu, a ovdje na jednoj slici vidimo samo njezine tornjeve preko krovova starinskih kuća, koje cijeloj slici daju osnovni ugođaj. I crkva sv. Marije zahvalan je predmet mnogim našim slikarima, pa i Hreljanovićeva slika donosi tu našu staru crkvenu građevinu u simpatičnoj obradbi. Isto tako i kulu Lotrščak iz Gornjeg grada.

Sve slike naslikao Nikola Hreljanović

uzrujan. Rastadoše se u blizini N
Na rastanku pomilovala mu je
Mario je privinu na grudi.
Nevenka je te večeri s majk
i izmišljala cijele priče, dok ju je
gledala bolesnim očima i u sebi
»Hvala Bogu, moje je dijete na
Nevenka je pokušala i večeras,
dobije za svoju ljubav, ali uzalu
»Ne, ne, za mornara nigda!«
stara uvijek svoje razlaganje.
Sutradan sastaše se Nevenka i
istom brdu pod borovima, gdje
potpuno osjetila svoju žarku lj
krošnjati borovi uzbibani blag
skoro nečujno pričaju u svom p
Mario: »Otpustit će nas mno
Znam, da će i mene. Ti se sjećaš p
Otada me zamrzio kapetan. Poku
o protivnom uvjerim, ali on tvr
I slegne Mario ramenima dva tri
Nevenka: »Radit ću. Znam da
joj se zasjaju u tom trenutku, a
biba grudi.
Mario: »Ti imaš majku, a ja se
Zamukoše. Borovi zabrujaše s
černju pjesmu, svoj zamamni zov

lanje Finžgarova romana „Anice“, koji je ovih
izašao u Knjižnici Dobrih Romana
Foto „Obitelj“

venuo i sve zanosnije mirisao . . .
plovila par dana i zauvijek od-
n san, dok je nemir zagrlio njene
posmjehe . . .

SVIJEĆNICU

(Svršetak sa str. 68.)

o kapi voska u želji, da ga Bog
i na slavu. Vosak ostaje na tka-
odina, jer ga je »grijeh« sa nje
su svi to uradili, uzme baka svi-
postelje do postelje i kaplje po
eljom, da bi Bog svoj blagoslov
ućane, da u kršćanskoj bogobo-
i kreposno živu. Tada dolazi red
se vežu končići oko ruku i vrata.
no baka sa nakanom, »da budu
i i umiljati kao Gospine grlice«.
vao večernji običaj.
su svezani djeci oko vrata i ruku,
go na njima, dok im ih tko od
iznenadno pretrgo. Tko to učini,
u je pretrgo, zove kumom kroz

ečaj narodnih običaja br. 57.)

TEMPERAMENTI

NAPISAO PAVAO MATIJEVIĆ

Ništa na svijetu nije jednako. Ni dvije životinje, ni dva lista, ni dva kamena. Svako biće i svaka stvar ima nešto svoje, čime se razlikuje od drugih. Pogotovu nema dva čovječja bića potpuno jednaka. Svatko ima svoje osebine, po kojima se od drugih razlikuje. A upoznati čovjeka — pogotovu upoznati sebe — jest toliko teško, koliko i potrebno. Da lakše upoznamo svoja svojstva, osebine ili, kako to književno kažemo, svoj temperamenat, poslužimo se ovim primjerom.

Na ulici gradskoj stajao je besposleni i raspušteni mladić, koji je izazivao prolaznike. Plazio im je jezik.

Pokraj njega naišao je čovjek, koji je koracao brzim koracima. Visok je, sitan, gibak, lijepušnog lica. Kako brzo koraca, tako živahno razmahuje rukama i vedro gleda u svijet. Nadaleko pozdravlja poznate, dovikuje im i smije se. No dječak se isplazi: »Ble, ble!« Za jedan čas stvorio se prolaznik pokraj njega, ispljuskao ga po oba obraza i otišao za svojim poslom. Taj živahni i vedri čovjek jest s a n g v i n i k. On rado pjeva, zabavlja se i smije. U žalosti gorko zaplače, ali sve brzo zaboravi. On nema dalekosežnih osnova, a ni sposobnosti, da ih izvede.

Pljuske sangvinikove bile su oštre. Dječaku se zacrvenješe obrazi i on namisli, da se drugome osveti. Taj drugi je već dolazio. Krupan, mišičav i ozbiljan stupao je snažnim korakom. Glavu je uzdigao ponosno i pozdravlja dostojanstveno. Po svemu se vidi, da je taj čovjek sposobniji od drugih, a on i sam nastoji da drugima bude ... k o l e r i k. Sav ... deran isplazio ... se približi ne-

valjancu, nego je potražio redara, da on s njime obračuna.

Međutim dječak je utekao radostan, što mu je uspjela huncutarija i nabasao je na treću narav — na m e l a n k o l i k a. Taj je slabunjav, blijedolik, tiha glasa i koraka, blage ćudi i povučen od svijeta. Za nj vele, da promatra ovaj svijet »na crne naočale«, jer uvijek misli, da ga netko mrzi, progoni i zlo mu želi. Melankolik je ostao uprepašten, kad je mališ na njega zablejao. Tiho je pošao dalje, ali se nekoliko puta okrenuo, da zauvijek zapamti dječaka, jer je želio istražiti: tko je dječak, zašto se na nj plazio, tko ga je poslao itd. Melankolik nikoga ne vrijeđa, ali i ne zaboravlja uvrede. Svoje sposobnosti skromno prikriva.

Četvrta narav ljudi je najzanimljivija: to su f l e g m a t i c i. Dok je sangvinik živahan, kolerik ponosan, melankolik povučen, flegmatik je je bezbrižan. Tijela je zdepasta, koraka polagana. Briga i posao ga ne uzrujavaju i on će svakoga pustiti u miru, samo da i on ima mira i pun želudac. Takvog dobričinu gotovo ne možeš uvrijediti. Čak i deran, koji je i na njega isplazio jezik, ostao je iznenađen pred njegovom dobrotom. Flegmatik se ustavio na stazi i nasmijao se »dosjetljivosti ovoga huncuta«. I rekao je: »Kako ti to lijepo znadeš! Daj još jednom!«

Kolike li razlike između ta četiri temperamenta! Plazenje jezika je sangvinika razljutilo, kolerika uvrijedilo, melankolika zaboljelo, a flegmatika razveselilo. Zato i nastaju veliki sukobi među ljudima, jer — što jednoga veseli, drugoga vrijeđa. Čovjek dakle treba upoznati i sebe i drugog... siti svoje djelo...

»Tko je izgubio smeđi svileni ki...
kvim i takvim drškom, s takvom i...
vom, neka dođe sutra po nj k meni...
Piletić, ulica X, broj Y.«

Kad se naš ošamareni Kuzma prol...
da mu nešto ogorčuje dušu i dok s...
svijesnom stanju napinjao da pogod...
gorčine, trgne ga glas zvonca. I...
zvonjave nije čuo tromih koraka st...
Kuzma Piletić zaključi, da je sâm u...
dakle papuče i onako u pidžami o...

Čovjek krupan ko bačva stajao j...
— Jeste li vi gospodin Kuzma P...
— Jest, čime mogu služiti?
— Pročitao sam vaš oglas i do...
uzmem...
— Ćušku! — dovrši čovjek u p...
ječima slijedio je čin, koji je bučno...
ugojenom licu.

Onaj drugi nije dulje čekao na...
letio je niz stepenice ko da za njim...
— Sad smo izravnali račun! Da...
joj je strani još i kišobran.

Odjenuo se pjevuckajući. Savje...
bila budna i mirna. No zvonce ope...
— Taj se opet vraća... Tko zna...
pojačanje...

NICU

...bavila rastalji-
...ravila po koju
...a u oveći kup,
...od domaćega
...nekoliko kon-
...i utaknula par
...kojim bi običa-
...anjskim« bole-
...ovaj blagdan u
...nastoji da ima
...itko ne bi pro-
...ne budu odne-
...iz kuće nitko
...u se unaprijed,
...o će im ih po-
...eće upotreblja-
...arve na razne
...nu mu ovakvu
...ku, da mu tim

NARODNI
ZABILJEŽIO

skrate i olakša...
»marijinske sv...
brbljavi jezici...
Prije nego s...
šalicu svete v...
ili Božjeg drv...
te tako ide od...
svoju marvu, ...
Usput ulije u...
zdravlja, da se...
Kad bi se v...
sred sobe čita...
koliko blagos...
moliti. Moli s...
Marija i jedn...
baka kao naj...
bi to sve za...
svaki član, k...

...na mjestu... Lijepo bi to bilo,
...ce ostanu bez nje...
...stavio nakon četvrtog i nakon
...uška mora biti zadnja... Dođe
..., nek se Terezija bavi s njima,
...ovih pet ćušaka bile su sve po-
...pripovijest suviše oteže. Kad
...radio rukama, vrijeme je i da ih
...ću kišobran na policiju.
...am šef stanice. Gora od čovjeka!
...nađeni kišobran? To je lijepo
...e. Ne događa se to svaki dan,
...e! Ja vam se nesamo divim već
...m. Napravili ste mi uslugu. Do
...brana bilo mnogo stalo... Da,
...e! Kad sam se jučer na glavnoj
... vlak, ispustio sam ga iz ruke
...šamarim nekog čovjeka... Vi
...o, ošamario sam nekog do skraj-
...og čovjeka, pravu prostačinu!
...pobježe glavom bez obzira. Na-
...onu obećanu, onu pravoga cara
...Štaviše, sad se uvreda ponovila,
...dati dvije ćuške...

POD BOROVIMA

NAPISAO TON SMERDEL

Ovog je ljeta Nevenka mogla da šeta sa svojim drugaricama po brdu nad gradom, koje je ponosito stršilo nad starim kućama i zvonicima. Šetala je posljednje nedjelje dugo, skoro do umornosti i tad se u njoj probudio osjećaj i čežnja za naslućenim. Vezana uz bolesnu majku kroz dane i dane nije uspjela da se otrgne iz one zagušljive ulice u starom dijelu grada. A danas su joj oči bile vesele, rasplinulo se sve ono, što je potajno u mlado srce unosilo tugu.

Šeću drugarice. Sad su tihe, sad se razigraju, pa opet zapjevaju. Nevenka šuti, oči su joj jedino nasmijane, njen pogled kruži po moru i gubi se negdje na zreniku, a na usnama lebdi drhtaj jedne riječi: »Ja ljubim!«

U sumrak, kad je velika putnička lađa pristala uz obalu, drugarice su se rastale, svaka s pjesmom na svom bijelom dlanu, svaka u želji, da srcem prostruji i druga pjesma, koja se ne pjeva, nego se samo naslućuje.

Nevenka otiđe pred onaj veliki parobrod. Kako ga je samo promatrala. Ništa večeras nije oko sebe vidjela, a i ona lica, koja je pred sobom u prolazu promatrala, izgledala su joj dobra, spokojna. Kad je bijela lađa pristala, Nevenka je nestrpljivo gužvala svoju ručnu torbicu, tražila jedno drago lice, tražila je svoga »kuhara«, kako su joj dragog nazivale drugarice, a on je bio kormilar.

Što mu je sve htjela da kaže! Kako ga je pomilovala očima pri susretu, dok je Mario bio čudnovato blijed. Ipak njezino veselje nije prestalo, pokušavala je da ga razgovori. Riječi su joj tekle sporo, nije se ni snalazila, a on je bio uzrujan. Rastadoše se u blizini Nevenkine kuće. Na rastanku pomilovala mu je žuljavu ruku, a Mario je privinu na grudi.

Nevenka je te večeri s majkom razgovarala i izmišljala cijele priče, dok ju je majka nijemo gledala bolesnim očima i u sebi mislila:

»Hvala Bogu, moje je dijete napokon veselo!«

Nevenka je pokušala i večeras, da majku pridobije za svoju ljubav, ali uzalud.

»Ne, ne, za mornara nigda!« dovršavala bi stara uvijek svoje razlaganje.

Sutradan sastaše se Nevenka i Mario na onom istom brdu pod borovima, gdje je jučer ona potpuno osjetila svoju žarku ljubav. Sjede, a krošnjati borovi uzbibani blagim majštralom skoro nečujno pričaju u svom pjevu o ljubavi.

Mario: »Otpustit će nas mnogo ovog puta. Znam, da će i mene. Ti se sjećaš prošlog štrajka? Otada me zamrzio kapetan. Pokušao sam da ga o protivnom uvjerim, ali on tvrd ko kamen.« I slegne Mario ramenima dva tri puta.

Nevenka: »Radit ću. Znam da šijem.« Obrazi joj se zasjaju u tom trenutku, a ponos joj uzbiba grudi.

Mario: »Ti imaš majku, a ja sestre!«

Zamukoše. Borovi zabrujaše svoju predvečernju pjesmu, svoj zamamni zov ljubavi.

Mario: »Poći ću u drugu državu, valjda ću tamo naći posla.« Nevenka obori oči i oni pođoše na obalu. Na rastanku ona mu pogleda duboko u oči i grčevito zgrabi crveni karanfil iz zapučka svoga kaputića, pa mu ga dobaci i otrči. Mario dohvati karanfil i ostane par trenutaka na mjestu, a onda naglo krene prema brodu, dok se cijela njegova unutrašnjost lomila. Sva ona buka na obali, sva ona vreva kao da mu je dovikivala: »Bježi!«

Naredni dana, kadgod je mogao, Mario je silazio u svoju kabinu i promatrao crveni karanfil, koji je venuo i sve zanosnije mirisao... Bijela je lađa plovila par dana i zauvijek odnijela Nevenkin san, dok je nemir zagrlio njene oči i oteo joj posmjehe...

F. S. FINŽGAR I DR V. DEŽELIĆ SIN fotografirani na vožnji po Baltičkome moru. Tom je zgodom dogovoreno hrvatsko izdanje Finžgarova romana „Anice“, koji je ovih dana izašao u Knjižnici Dobrih Romana
Foto „Obitelj“

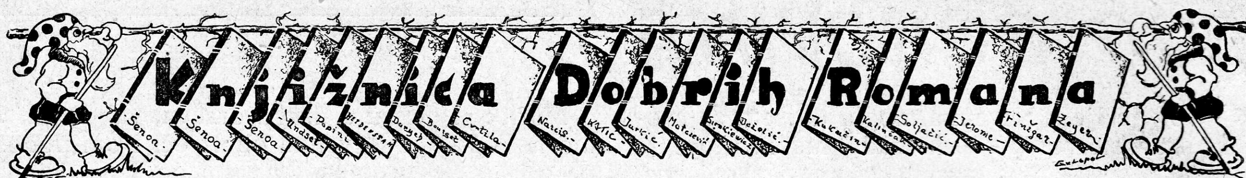
NA SVIJEĆNICU

(Svršetak sa str. 68.)

na nju nekoliko kapi voska u želji, da ga Bog čista održi sebi na slavu. Vosak ostaje na tkanici po više godina, jer ga je »grijeh« sa nje ostrugati. Kad su svi to uradili, uzme baka svijeću i ide od postelje do postelje i kaplje po uzglavlju sa željom, da bi Bog svoj blagoslov izlio na sve ukućane, da u kršćanskoj bogobojaznosti čisto i kreposno živu. Tada dolazi red na djecu, da im se vežu končići oko ruku i vrata. Vezala ih obično baka sa nakanom, »da budu pošteni ponizni i umiljati kao Gospine grlice«. Tim bi se svršavao večernji običaj.

Končići, koji su svezani djeci oko vrata i ruku, ostaju tako dugo na njima, dok im ih tko od vršnjaka ne bi iznenadno pretrgo. Tko to učini, toga onaj, komu je pretrgo, zove kumom kroz neko vrijeme.

(Za natječaj narodnih običaja br. 57.)

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

III.

Torkildove uspomene na Rozu počinjale su jednim ljetnim danom, kad su on i Doris bili s majkom u posjetima kod Wegnerovih. On je dakako znao, da je već prije bio s njom. Jedne od posljednjih godina, što ih je gospođa Christiansen provela sa svojim mužem, prije nego se od njega rastavila, bila je u ljetu sa sve troje djece u Danskoj. Torkild se jasno sjećao, kako im je tetka Karen jednog dana rekla, da mogu s njom da odu do Nyborga, da posjete jednu malu norvešku djevojčicu. »Jednu jako slatku, malu djevojčicu,« rekla je tetka Karen. Činilo mu se, da se od toga posjeta sjeća stare trgovačke kuće uz opkop dvorca... male sunčane ulice uz kanal, dvorskog otočića u kanalu s kojega su se grane stabala spuštale u zelenu mutnu vodu, labudovâ, koji su plovili kroz bujnu trstiku, velikoga dvorišta kod Vogelinsovih, u kome je među pločama rasla trava i u kojemu je bilo bezbroj zakutaka za skrivanje u stajama, skladištima, šupama, na tavanima i u kokošinjcima. Ali se Roze nije sjećao otada... kad se dovezao da je posjeti s kočijom, u koju su bila upregnuta dva riđova u sjajnoj ormi.

Prva uspomena na nju poticala je iz onog vremena, kad su on i Doris stanovali s majkom u Terezijinoj ulici.

Prošle jeseni bili su se odselili iz Helleruda. On se sjećao polaska kao nekog nejasnog, strašnog sna. Troje djece nije razumijevalo, što se to oko njih događa. Ali je Torkild ipak opazio, da je bilo nešto strašno, i on je umirao od straha, da ne sazna, što je to. S prozora dječje sobe čuo je, kako je mljekarica dolje u dvorištu govorila ljudima: »Jadni crvići! O Bože, Bože, je li moguće, da ljudi mogu tako nešto učiniti?« Tada je on skočio s prozora i otrčao u hodnik, da ništa više ne čuje. Drhtao je od straha, kad bi ga netko samilosno pogledao — a onda su ga svi tako gledali — ili kad bi ljudi nekim bojažljivim, tužnim glasom govorili s njime ili s braćom, kao što je govorila sluškinja čak i onda, kad ih je zvala na objed. Osjećao je neku grozu, istu grozu, koju je osjećao jednom, kad je kasno navečer morao da siđe iz dječje sobe na prvi kat i kad je rukom opipavao zid u tamnom hodniku bojeći se, da će poda odjednom nestati i da će se strmoglaviti niza stepenice, kao što mu se desilo jednom, kad je bio sasvim malen.

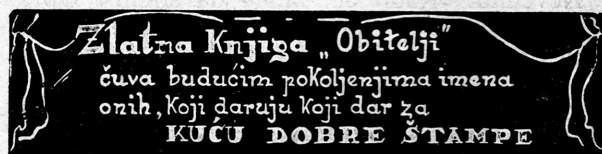
Jednoga dana rekli su djeci, da je otac otputovao. Nije se više vraćao, a kad je Doris za nj pitala, nitko joj nije odgovarao. Torkild je osjećao, da ne smije pitati.

Nekoliko dana kasnije odveli su ih jednog jutra u blagovaonicu — bio je došao djed. Sjedio je tu kao pojava iz priče, kao uspomena na doba svečanih ljetnih posjeta Danskoj, a pred njim su na stolu ležali darovi. Torkild je ipak slutio, da je njegov dolazak zao znak. Bilo mu je neprijatno i strašno, kad su djed i majka sate i sate sjedili sami u sobi za zatvorenim vratima ili šetali amo i tamo po pustom jesenskom vrtu i tjerali djecu, kad bi za njima trčala. Jedne večeri sjedio je Axel gore u dječjoj sobi nabranih obrva; široko nisko čelo prkosno mu je izbijalo pod kudravom kosom — nalikovao je na mlado obijesno ždrijebe. Od časa do časa ponavljao je samo riječi: »Ne ću! Ne ću da putujem!« Torkild je doznao od sluškinje, da Axel mora s djedom u Dansku. Ali sutradan je Axel bio sav sretan, da putuje, i hvalio se pred malim bratom i zakupnikovom djecom, da djed ima mnogo konja.

Tako su i brata otrgnuli od doma. Napokon su rekli, da će on i Doris otputovati s majkom u Kristijaniju. Tada se on veselio... u Kristijaniju se putovalo željeznicom, a to će biti vrlo zabavno...

Ali jednog jutra probudio se on u nekakvoj velikoj sobi, u kojoj je pokućtvo bilo vrlo neuredno porazmješteno, a po podu je ležao papir za zamatanje i bezbroj svakojakih predmeta. Prozor pokraj otomana, na kome je on spavao, bio je zastrt nekakvom smeđom koprenom, koja je dopirala samo do polovice te je druga nezastrta polovica zijala prazninom u sobu. U sobi je vladala blijedosiva polusvjetlost, a zidovi su bili puni rupa i tragova od okvira. Štropot kola s ulice vrijeđao je uši seoskog djeteta. On potrča na prozor da vidi ulicu. Želja da vidi gradsku ulicu ispunjala ga je napetim očekivanjem. Ravno preko ulice ugleda veliku bijelo okrečenu nečistu kuću s mnogo prozora. Premda je za prozorima bilo mnogo cvijeća, učini mu se, da kuća izgleda upravo onako, kako je on zamišljao tamnicu. Bio je to radnički dom.

On se išulja iz stana, u kome su sanduci i komadi pokućtva zamotani u voštano platno ležali

ispremetani i razbacani kojekuda, i siđe niz izlizane nečiste stepenice, koje su imale neki neugodan zadah. Na svakom zavoju stepenica nalazila su se vratašca. Po svijetlozelenim zidovima bilo je ispisano bezbroj imena i ružnih riječi. Zaviri u kamenom popločeno dvorište, za kojim se nalazila jedna kuća još tamnija i još ružnija od one, u kojoj su oni stanovali. Stužilo mu se od zraka... bio je i gladan; zamolio je majku, da mu dade nešto jesti, ali je ona odgovorila, da još nije dospjela da kupi jelo. On se išulja kroz kapiju i izađe na ulicu.

Učini mu se, da ulica nema kraja... zaprepastio se pred gomilom kuća... kuće su bile jako velike, teške, sive i sve iz kamena zidane. Poče da tumara niz ulicu, malo pomalo ostavljao ga je osjećaj mučnine. Bilo je tu mljekara, a u njihovim izlozima sva sila čokolade i bombona. Torkild je mislio, da toliko bombona i čokolade nema na čitavom svijetu. Bilo je tu trgovina s nepreglednim mnoštvom igračaka i jedna trafika s prekrasnim razglednicama, lulama i štapovima. Kuće su bile mnogo, mnogo veće nego u Nyborgu, a otkad je znao, d a o n o v d j e b o r a v i, bilo mu je sve mnogo zanimljivije. Dugo i dugo stajao je nepomično pred svakim izlogom i gledao; na čas je bio zaboravio svu žalost.

Ali konačno je prestajao niz kuća. Ulica je završavala poljem, koje je bilo ograđeno plotom od letava. Iza polja ispinjali su se brežuljci, a na brežuljcima su se nalazile u velikim razmacima pojedine osamljene kuće. To nije nalikovalo ni na selo, iz kojega je došao, ni na grad, kako ga je on zamišljao, te se zaustavio i razočarano gledao u daljinu. Zatim se provukao kroz plot i stao da luta po polju. Kroz kratku mršavu travu prolazili su široki utrti putovi, a preko polja je tekao potok malim koritom među johama. Ali kad je Torkild sišao niz nagib obale, opazio je, kako je tu gadno. Sve je bilo puno staklenih krhotina, požutjelog novinskog papira i smeća. Voda je u potoku bila siva i odvratno zaudarala. Na nagibu protivne obale ležalo je nepomično nekoliko ljudi... on odjednom pomisli, da su ti ljudi mrtvi, umoreni... imao je neku nejasnu slutnju, da u gradu ubijaju ljude. On se okrenu i otrča odatle. Trčao je, sve dok se nije našao u svojoj ulici.

Daleko straga na trotoaru opazio je Doris, koja je među velikim sivim kućama bila sasvim sićušna. Ona mu dovikne, da dođe jesti. Gore je u kuhinji bila neka visoka nepoznata gospođa i odvezivala lijepe zamotke. On još nikada nije jeo tih poslastica, koje je donijela nepoznata gospođa, nikada nije okusio nešto tako divno: kakao i paštete posute nekim brašnom crvenim kao cigla, kolačiće i konačno grožđe. Nakon jela rekla mu je gospođa, da pomogne njoj i majci. Slale su ga tamo i amo s kliještima i špagom, čavlima i čekićem, a one su vadile stvari i smještale ih. Gospođa je govorila: »Hvala, dijete moje« i »Torkilde, bi li bio tako dobar«. Bila je vrlo obazriva i prijazna. Govorila je danski kao i njegova mama. To je bila Rozina majka.

Slijedeće su godine jedne nedjelje prije podne početkom ljeta otišli k Wegnerovima. Hodali su jako dugo i došli u jedan dio grada, u kome on još nikada nije bio. On je jedva i poznavao druge ulice osim Terezijine i Pilske, kojom je vodio put k staroj katedralskoj školi, u koju je on išao. Ovdje je vani bio takoreći neki drugi grad, bogat, lijep i sretan grad s vilama u malim vrtovima. Dvaput je vidio čak i vodoskoke u vrtovima, te su se on i Doris morali zaustaviti, da ih pogledaju. Po kućama je svagdje bilo zelenja i cvijeća, a na prozorima su stajale brončane vaze i visjele krasne zavjese. Došli su u jednu ulicu, koja je bila bijela kao vapno od sunca i praha, a prostirala se pred redom krasnih vila u brižno njegovanim vrtovima. Na protivnoj strani okomito se propinjala kamena greda, a gore u visini stršili su vitki borovi i jele u svijetloplavo kao svila sjajno nebo. Mimo njih provezoše se jedna crveno lakirana pekarska kola i on pod dojmom nekog tamnog poriva, da protestira... ni sam nije znao, proti čemu... možda proti osjećaju, da ovaj bezbrižni, samosvijesni svijet nije njegov svijet... skoči za kolima i objesi se otraga na njih. Na verandi jedne vile stajala je mala u bijelo odjevena djevojčica... To je bila Roza. Tu je stanovala.

Wegnerovi su u spavaonici imali bijelo lakirano pokućtvo sa svilenim prevlakama, a djeca su dobivala čokoladu. Gospođa Wegner nosila je u kestenjastoj kosi zlatnu strjelicu, a odjevena je bila u bijelu šuštavu ljetnu haljinu. Prema njoj je na otomanu sjedjela njegova majka... njegova majka sa sivom kosom, koja je u valovima okružavala njeno blijedo, naborano, mršavo lice. Njeni tanki tamnosmeđi kapci pokrivali su velike svijetloplave oči, u kojima je bjeločnica bila crveno isprugana. Teška puna usta bila su ispupčena i tamna. Imala je na sebi perlama izvezen haljetak, jedino majčino odijelo za šetnju, koga se on sjećao iz godina provedenih u Kristijaniji. Na suncu se haljetak prelijevao zelenom bojom, na nekim mjestima se vez pokidao pa su se perle njihale na koncima. Kao i uvijek imala je na rukama crne rukavice, koje su se bijelo ljeskale i na vršcima prstiju bile popucale.

(Nastavit će se.)

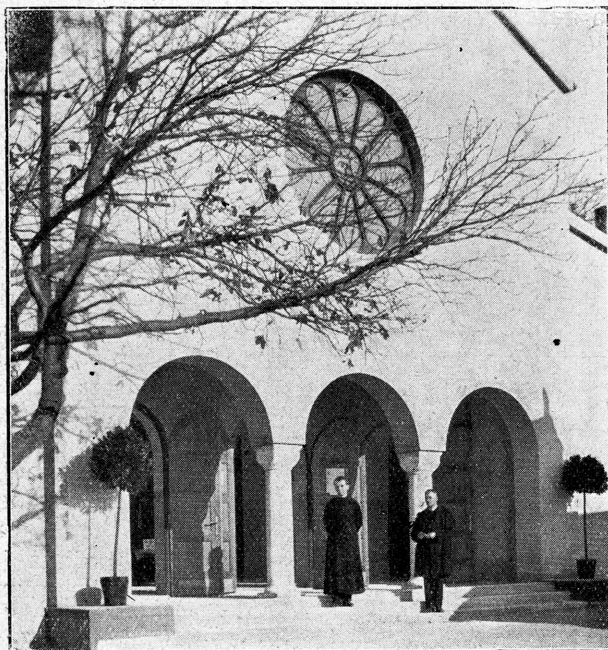
NAJBOGATIJI ČOVJEK SVIJETA
Indijski knez Nisam od Haidarabada ima samo u dragom kamenju 100 miljardi dinara

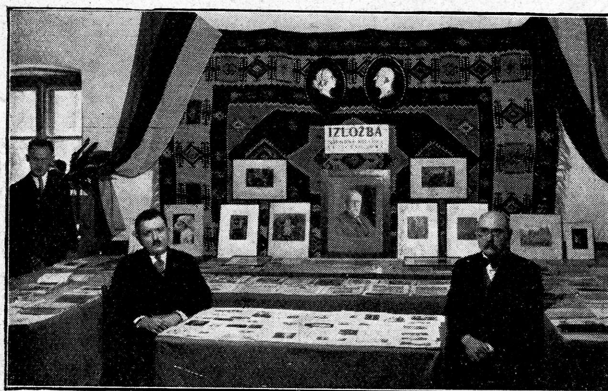
MAHATMA GANDHI,
vođa indijskih nacionalista uhapšen je po treći puta

DANIEL FR. AUBER,
slavni francuski skladatelj, čija se 150. godišnjica rođenja slavi 29. I. 1932.

PROČELJE NOVE CRKVE NA SUŠAKU

LUŽIČKOSRPSKA IZLOŽBA U SRPSKIM MORAVICAMA
priređena od Društva prijatelja Lužičkih Srba u Zagrebu
8. do 10. siječnja 1932. *Foto Novak*

Nova crkva na Sušaku

Sušak je najistaknutije naše mjesto prema talijanskoj granici. Prije i za vrijeme rata bio je to maleni gradić, ali gubitkom Rijeke porasla je njegova važnost i on se povećao jako mnogo za ovo nekoliko godina poslije rata. On je najvažnija naša sjeverna luka, pa je u njemu promet velik i nije čudo, da se u posljednjih 10 godina dosta naroda u nj doselilo, a osobito radništva. U vjerskom pogledu bile su tu prilike dosta slabe, jer Sušak nije imao ni veće crkve, u koju bi moglo više naroda stati. Potreba crkve sve više se osjećala. Tomu su doskočile č. ss. sv. Križa, koje su uz najveće nastojanje uspjele sagraditi novu lijepu crkvu, ne baš onoliku, kolika je potrebna za Sušak, ali koja ipak lijepo reprezentira sušačke katolike. Sagrađena je u stilu bazilike s primjesama rimskoga stila. Ima tri lađe i lijep toranj, koji je u starohrvatskom stilu. Osim toga sam kor zaprema 45 m², pa mogu na njemu i veći zborovi pjevati. Ima jedan oltar izgrađen iz finog kastavskog i dalmatinskoga kamena, koji je po nacrtima arhitekta Bunette izradio g. Piškulić. Posvećena je Srcu Isusovom, i ima kip Srca Isusova u naravnoj veličini. Blagoslovljena je 22. studenoga 1931. Posvetu je obavio vikar senjske biskupije preč. g. dr Starčević. Ovim su djelom časne sestre sv. Križa veoma zadužile Sušak.

Indijski vođa Mahatma Gandhi

Pitanje Indije i njena položaja u Britanskom carstvu zanima cijeli svijet. Na čelu indijskoga pokreta za slobodu Indije stoji Mahatma Gandhi. Bio je dva puta zatvoren, i to g. 1924. i g. 1930. Jesenas je osobno sudjelovao na konferenciji t. zv. okruglogа stola u Londonu, gdje je pretresano pitanje Indije. No tu su nastale velike razlike u mišljenju između indijskih hindusa i indijskih muslimana, te je konferencija ostala bez uspjeha. U prosincu se Gandhi vratio u Indiju i pokrenuo novu akciju t. zv. civilne neposlušnosti proti engleskim vlastima. Zato je po treći put uhapšen.

Najbogatiji indijski knez Nisam

Za indijske je knezove poznato, da su silno bogati. Cijele fantastične priče kolaju o ogromnome blagu, što se krije u njihovim dvorovima. Najbogatiji među svima njima jest knez Nisam od Haidarabada, čiji sami dragulji vrijede 100 miljardi dinara, a u zlatu ima vrijednost od 30 miljardi. On je Engleskoj za vrijeme svjetskoga rata poklonio preko 5 miljardi dinara kao pomoć u ratu. Zato ga potkralj Indije prima s posebnim počastima, kada k njemu dolazi. On se vozi u posebnom svom vlaku sa 21 vagonom. Svoja dva sina dao je knez Nisam odgojiti u Evropi, a stariji mu se ženi kćerkom bivšega carigradskoga kalifa.

VLADIMIR GORŠETIĆ
zapovjednik vatrogasnoga društva
u Slav. Požegi

JULIJE KEMPF,
književnik i predsjednik vatrogasnog
društva u Slav. Požegi

LADISLAV BERŠEK
učitelj i tajnik vatrogasnog društva
u Slav. Požegi

Nov vatrogasni dom u Požegi

Svijećnica je vatrogasni blagdan. Tom zgodom spominjemo jedno od najvrijednijih hrvatskih vatrogasnih društava. Preko pedeset godina postoji naime u gradu Požegi Dobrovoljno vatrogasno društvo. To je društvo opskrbljeno najmodernijim spravama za borbu proti požaru, a naročito auto-štrcaljkom, koja služi i za polijevanje ulica. Za razvoj društva mnogo doprinosi gradska općina požeška, ali još većma požrtvovnost i ustrajnost vatrogasne čete. Pod predsjedništvom zaslužnog hrvatskog književnika Julija Kempfa, zapovjedništvom Vladimira Goršetića, tajnikovanja Ladislava Beršeka i blagajnikovanja Makse Kuntarića podignut je veličajni vatrogasni dom s prekrasnom reprezentativnom dvoranom. Novi vatrogasni dom svečano je blagoslovljen po opatu i župniku Teodoru pl. Kraljeviću dne 6. prosinca 1931. Donosimo sliku doma i glavnih ličnosti, koje djeluju u tom Vatrogasnom društvu, koje je i vrlo važan faktor u društvenom životu požeških građana.

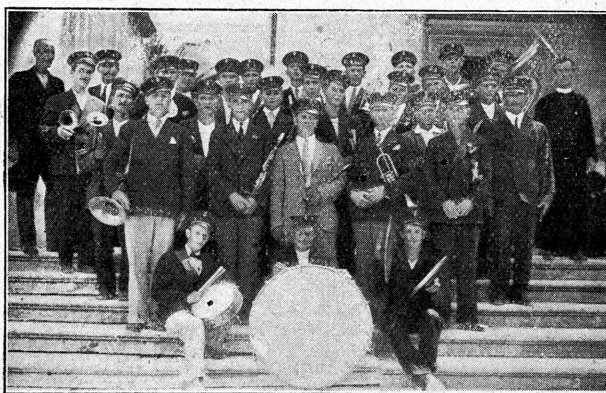
NOVI VATROGASNI DOM U SLAV. POŽEGI

Športski klub sedmorice miljardera

Najbogatiji športski klub na svijetu jest tenis klub, što su ga osnovala sedmorica najvećih američkih bogataša na čelu s miljarderom Haraldom Vanderbiltom. Klub broji samo 7 članova. Upisnina je po članu iznosila 100.000 dolara (5 i pol milijuna dinara), a svaki član kluba mora plaćati mjesečnu članarinu od 2000 dolara (preko 110 hiljada dinara). Prostorije kluba nalaze se u jednoj velikoj trokatnoj zgradi, te je tu pod krovom tenis-igrališta, dvorana za plivanje te cijeli niz najbogatije uređenih prostorija. Svaki član kluba ima po jedan dan u tjednu pravo da čini u tim prostorijama, što ga je volja, a sve plaća klub zajednički.

Jubilej franc. skladatelja Aubera

Jedan od najslavnijih starih opernih skladatelja bio je Francuz Daniel F. Auber, koji se rodio 29. siječnja 1782., te se prema tome sada navršila 150 godišnjica njegova rođenja. Umro je g. 1871. Slavna je postala njegova opera »Fra Diavolo«, koja je prošlih godina i filmovana. Isto tako se proslavio operom »Zidar i bravar«, koja je prije sto godina bila jedna od najpopularnijih komičnih opera. Najviše se pročula njegova opera »Nijema iz Portici«, koja je dapače odjeknula i u političkim događajima srpanjske francuske revolucije prije sto godina. Danas djela ovog nekada slavnog glazbenoga komponiste pripadaju prošlosti te se više ne pojavljuju na pozornicama, ali glazba tih djela još se katkada izvodi.

GLAZBA BL. GOSPE OD KARMENA U MILNI
osnovana 10. kolovoza 1929. okuplja cvijet omladine u tome mjestu

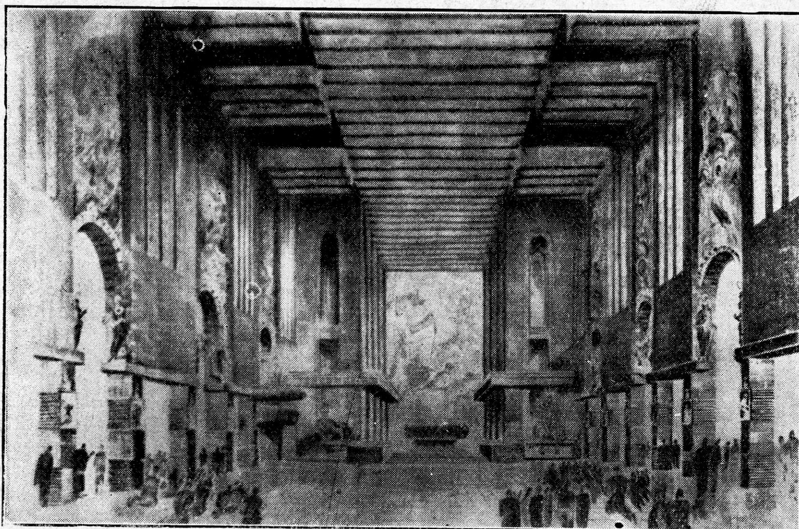
SELJAKOVA FILOŽOFIJA

Napisao Tomislav Prpić

Podbočivši glavu grčevito objema rukama slušao je Ivan Pavlinec raširenih očiju izlaganja predavačeva. Žuljave njegove seljačke ruke podrhtavale su od unutrašnjeg uzbuđenja, a izbrazdano mu se čelo još više namreškalo od napora. On je radio težak posao hvatajući i razglabajući svaku govornikovu riječ. Vidjelo se, kako za nj sve oko njega iščezava, gubi se, nestaje, rasplinjuje se: i slušatelji i zidovi i stol i sam predavač za stolom, a ostaje samo predavačeva riječ, koja kao da dolazi iz praznine do njegovih ušiju. Ivan Pavlinec teško je disao. U njemu se očito nešto zbivalo. Strah, čuđenje, udivljenje, radost — sva ta čuvstva držala ga u napetosti već cijeli sat. Samo kad bi se gospodin s ceduljicom u ruci u govoru okrenuo prema onom kraju klupa, gdje je sjedio Pavlinec, oživjela bi u ovome ponovno njegova okolina i lik predavačev i čaša vode na predavačevu stolu. Svaki put bi mu se tako činilo, da se predavač zagledao upravo u njega čitajući njegove misli, i one najskrovitije, koje on nije ni sam sebi priznavao. A gospodin iz Zagreba govorio je o filozofiji dugo i umno i o našoj narodnoj pučkoj filozofiji, o prvim počecima ljudske misli, o zagonetkama života, o biti i ne biti. Sve ono, što je dugo mučao, nesvijesno je rovarilo u glavi Ivana Pavlinića, sve je to sada izgovoreno točno i jasno: volja, svijest, san, svijet, čovjek u svijetu, sve je to njemu sada jasno, konačno jasno, i on je prvi puta nakon više godina jalove muke osjetio u prsima olakšanje. Njegovim su mozgom cijeli ovaj sat prolazile slike jedna za drugom. Najprije mu uskrsnu sjećanje na veselu, bezbrižnu i obijesnu večer njegova pira. On sjedi kraj svoje mlade žene i sve mu je savršeno jasno, iako ga je vino već bilo omamilo. Ali nikakva ga pitanja ne muče, nikakve misli. On samo osjeća, veseli se, smješka se, sretan je. Zatim druga slika: kad je postao prvi put ocem. Mlada i lijepa njegova žena blaženo se smješka umornim posmijehom čovjeka, koji se oporavlja. Sasvim se nekuda preobrazila. I u njemu raste novo čuvstvo, dosad nepoznato, i ugodno i teško: on vidi pred sobom novi život, on osjeća u tom malom životu nastavak svoga života, raduje mu se i strepi nad njim u isti mah. Treća slika: Ivan Pavlinec ore svoju njivu. Dan je vruć i sparan. Volovi jednolično vuku plug, a jednolično se vuku i oblaci na svjetlomodrome nebu. Jednoličnost tišine ulazi u dušu oračevu i njemu se čini, da je vrijeme zastalo u svome hodu. I bude mu pusto u srcu. On osjeća veliku osamljenost i ne može se otresti čudnih misli: odakle sav taj svijet vidljivi, a eto zažmirio je i toga svijeta nema. Iskrsava novi, unutrašnji svijet njegovih snova: postoji li taj svijet doista, ili ga nema, a njemu se sve samo čini, jer mu je mozak nemoćan? Ide on tako teškim koracima za plugom i znoj curi s njega od napora i žege. Ide i radi dva posla: ore i razmišlja, jedno radi, drugo misli, a treće govori i volovi slušaju njegove povike i zaokreću. Četvrta slika: mlad liječnik zašao je u njihovo selo i zanima se za zdravstvene prilike sela. Razgovara sa seljacima, što bi trebalo učiniti i što ne valja činiti. Razgovara on i s njim, s Ivanom Pavlincem, a njemu dršću ruke i trzaju mu se očne vjeđe. Od vremena do vremena zapinje u govoru i u mislima. Prigodom tog razgovora saznao je od mladog liječnika, da njegovi živci nijesu u redu, da su rastrojeni, bolesni. Ispituje ga liječnik o ono-

GLAVNA LAĐA
U KATOLIČKOJ KATEDRALI
U BEOGRADU

koja će se graditi, te je u korist njene gradnje raspisana i velika lutrija s ukupnim zgodicima u iznosu od 8 milijuna dinara

Srećke za tu lutriju, u kojoj glavni zgoditak iznosi 2 i po milijuna dinara, dobivaju se kod Jeronimskog putničkog odbora u Zagrebu, Trg Kralja Tomislava 21

me i onome, živi li umjereno, hrani li se dobro, a on, Ivan Pavlinić, ne zna, koji bi tome mogao biti vanjski uzrok. Pripovijeda on samo o svome umoru, kad ga snađu misli. I iskaza mu sve. »Eto vam uzroka vaše bolesti« — veli njemu liječnik — »ništa ne ubija živce ljudske tako kao ubitačne misli.« Peta slika: žena mu po drugi puta stoji pred porodom. Njegova je zamišljenost, zabrinutost i potištenost mučila i njegovu ženu. Samo ispitljive oči njezine kao da mu govore i mole: »Zašto se svija i sagiba moj oslon i potpora? Zašto moj muž nije više čvrst i uspravan kao nekad? Pomozi mi, ja sam žena i nosim teret materinstva. Budi jak radi naše djece.« I on se prvi put, ne zna zašto, osjeća krivim pred ženom, pred djetetom i pred onim, koje će tek doći...

Govornik je svršavao vedrim riječima o svrsi i smislu života, o ljubavi, koja spasava i posvećuje, o dobroti i o bližnjemu i srdačan i bučan pljesak prekinu niz slika pred očima Ivana Pavlinca. Uspravna i mirna pojava gospodina iz Zagreba učinila mu je te riječi još uvjerljivijima i bližima. On osjeti, da je utješen i nešto ga je vuklo da zahvali tome čovjeku, koji mu je otkrio njega samoga, koji mu je digao taj bezrazložni osjećaj krivnje i ništetnosti. Ustao je i izišao iz sobe i stao je pred izlazom da dočeka predavača.

— Oprostite, gospodine profesore, što vas zaustavljam. Bi li mogao s vama da se porazgovorim?

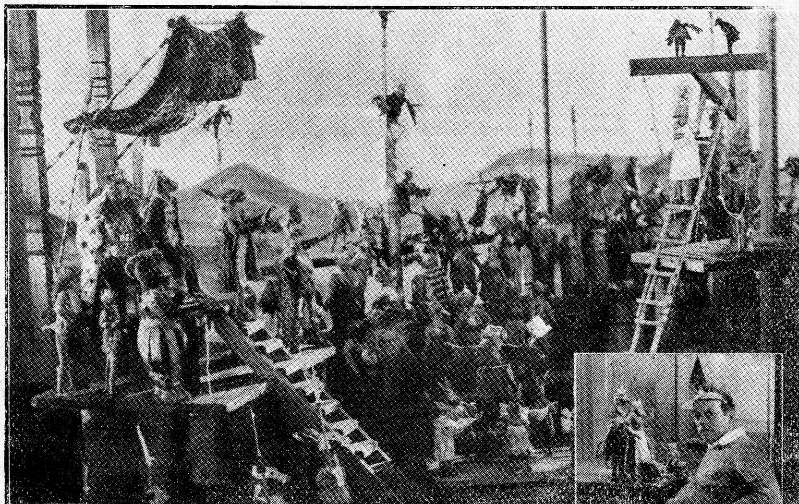
— Vrlo rado, meni je drago, da se zanimate za pitanja, koja zasijecaju u ljudski život. Samo pitajte, što vam nije jasno.

— Mnogo toga mi je danas jasno nakon vaših riječi, gospodine profesore. Ja bih samo da vam zahvalim za ovo, što sam od vas eto čuo. Mnogo sam i dugo razmišljao o tim stvarima, osobito u samoći, pogotovu o stvarima, koje ste nazvali posljednjim i bio sam sasvim smućen, tužan i potišten. Mislio sam, da sam lud i plašio sam se vlastitih misli. A sada sam miran. Vi ste me spasili. Vi ste liječnik moga duha i mojih živaca i ja znam, da ću ozdraviti, jer vidim, da je sve ono, što je mene ubijalo — filozofija, od koje vi, gospodine profesore, živite.

FILMSKI SVIJET

LUTKE U TONFILMU

Goetheov poznati epos »Reinecke Fuchs« uzeo je ruski filmski režiser Starević za podlogu svome filmu »Mudri lisac«, u kojem kao glumci sudjeluju same lutke u životinjskim figurama. To je dakle prvi film lutaka. Te lutke izradio je Starević sam sa svojom kćeri, i to tako, da su se nesamo kretnje njihove mogle mijenjati po volji, nego i izražaj lica. Za 1 metar filma trebalo je načiniti 52 snimke, a za svaku promijeniti i položaj figura i sve, što je potrebno, da onda kod prikazivanja filma izgleda, kao da se te lutke-životinje miču, govore, rade. — Izradba filma je trajala 3 godine. Sad će se film prvi put prikazivati u Parizu. Donosimo sliku jednog prizora iz tog zanimljivog filma.

PRVI VELIKI TONFILM LUTAKA „MUDRI LISAC"
Desno dolje: Rus Starević, režiser toga filma

MEĐUNARODNA FILMSKA IZLOŽBA.

Na proljetnom velesajmu u ožujku u Pragu bit će priređena i međunarodna filmska izložba, na kojoj će biti prikazan cijeli razvoj filmske industrije od njenih prvih početaka. Posebna će pažnja biti posvećena prikazu, kako se od g. 1898. do danas razvijala češka filmska produkcija. Na toj će se izložbi moći vidjeti i svi strojevi i sprave, što se upotrebljavaju u današnjoj proizvodnji filmova. Tom će prigodom biti izvedeni najbolji kulturni, prirodoslovni i propagandistički filmovi. Bit će izdan i almanah čeŝkoslovačkoga filma na 800 stranica.

FILMSKA OPERETA »ŠIŠMIŠ«.

Slavna opereta »Šišmiš« od bečkoga skladatelja Johanna Straussa filmovana je u režiji Karla Lamača te prolazi u triumfu kao tonfilm po svim gradovima Evrope. U prvoj polovici siječnja davan je i u Zagrebu u Edison-kinu. Među glavnim glumcima glume Anny Ondra i Svetislav Petrović. Film je doista efektno režiran te dokazuje i opet, kako opereta u zvučnom filmu ima budućnost. Šteta samo, da s moralne strane i ova opereta nije bez prigovora.

ŠTO SE DJECI SVIĐA U KINU?

Upravne vlasti u Birminghanu htjele su ustanoviti utjecaj kina na školsku mladež. Zato su u školama djeca dobila upitne arke, na kojima su sama odgovorila na razna pitanja. Od 1439 djece (sva između 8 i 14 godina), koja su dobila te arke, nije ih samo 40 bilo nikad u kinu, 302 ih je išlo jedamput mjesečno, 78 jedamput tjedno, a jedno dijete dapače 5 puta na tjedan. Dječacima se najviše sviđaju detektivske drame, komedije, filmovi s cowboyima, a tek na koncu poučni filmovi. Djevojčicama su najmiliji šaljivi filmovi, pa pustolovni, detektivski, ljubavni, a i njima tek na koncu poučni. Jedna je djevojčica na pitanje, što je naučila u kinu, odgovorila: »Sada znam, kako treba čovjeka uništiti.« A jedan je dječak na isto pitanje dao ovaj odgovor: »Već bih se znao ljubiti, naučio sam to u kinu.«

FILMOVI ZA MALI KINO.

S i e g f r i e d, film prema njemačkoj priči (po kojoj je Wagner složio svoje četiri opere »Prsten Niebelunga«), dug 400 m, broj S. 729 — Prije nekoliko godina prošao je ovaj film, izrađen od velikog filmskog poduzeća Ufa, pobjedonosno kina cijeloga svijeta pobuđujući opće zanimanje. A sada ga evo i na filmu za mali kino. Uz »Careva glasnika« (»Mihajlo Strogov«) ovo je najslavniji film priređen za aparate Pathè, te će svagdje, gdje se bude prikazivao pobuditi opću senzaciju. Sadržaj mu je, kako je Siegfried mačem, što ga je stekao od Niebelungâ, ubio zmaja, okupao se u njegovoj krvi i postao neranjiv osim na jednome mjestu, a od Nibelungâ je dobio i neku mrežastu kapu, kojom je, kadgod je htio, postao nevidljiv. Svladao je opaku Brumhildu, da pođe za kralja Guntara, te je za to dobio njegovu sestru Kriemhildu. No osvetljiva Brunhilda ne miruje, dok nije izdajnik umorio Siegfrieda. Cijeli film drži u velikoj napetosti gledaoce preko podrug sata i ostavlja jak dojam. Može se prikazivati u društvenim i župskim malim kinima. Tekst njemački.

K r i e m h i l d i n a o s v e t a, Ufa-film, dužina 400 m, broj S. 737. — Ovo je nastavak filma »Siegfried«. Kriemhilda se udaje za hunskoga kralja Atilu, da se njegovom pomoću osveti Siegfriedovu ubojici. Osveta je zaista užasna. Atila pozove kralja Guntara u goste. Huni zapališe cijeli dvor, u kojem poginuše gosti. A nakon izvršene osvete ne želi ni Kriemhilda više ostati na životu. Ovaj film zaostaje za »Siegfriedom«, ali ima mnogo odlika.

F a u s t, Ufa-film, 400 m dug, broj S. B. 740. — Ovaj umjetnički sjajno izvedeni film zaslužuje posebnu pažnju ove jubilejske Goetheove godine. »Faust« je kao najznačajnije djelo najvećeg njemačkog pjesnika Goethea doživjelo već mnoge obradbe na različitim poljima umjetnosti. Najpoznatija obradba jest vrlo uspjela opera »Faust« od francuskoga glazbenoga skladatelja Gounoda, za kojim zaostaje opera »Mefistofele« od talijanskoga skladatelja Boita. Na filmskom polju izradilo je poduzeće Ufa u režiji režisera Murnaua zaista vrlo uspjeli film prema Goetheovu remek-djelu. Ulogu Mefista sjajno glumi slavni Emil Janings, ulogu Fausta Gösta Echmann, a Margaretu Camilla Horn. Uz »Siegfrieda« i »Careva glasnika« može se reći, da je »Faust« najjači film, što ga ima za aparate Pathé. Za župska i školska kina dakako ne može poslužiti, ali u društvenim kinima, gdje su odrasliji gledaoci, ostavit će ovaj film neizbrisiv dojam.

P o n a č i n u R o b i n z o n a, dječji šaljivi film, dug 40 m, br. 10.344 — Petero djece zamišljaju i izvode film, u kojem oni kao brodolomci s jednim autom dolaze na otok indijanskih Amanopulaca, koji isprva idu na njih s kopljima, ali kasnije izaberu dvoje od te djece sebi za kralja i kraljicu. Kad se pojavljuje brod, koji šalje čamac u potragu za malim brodolomcima, mali »kralj« nalaže svojim indijanskim podanicima, da potjeraju bijelce, jer kad su postali vladari, ne treba ih više nitko da spasava. Film je dobar za župska, školska i društvena kina.

Č i j a j e l j e p o t i c a? (Dužina 40 m, br. 10.350). — Ovaj šaljivi film prikazuje, kako se jedan kockar i jedan kartaš natječu za lijepu djevojku Suzanu. Dolazi do šaljivih prizora, kad se utrkuju jedan autom a drugi motornim biciklom, te kad nastupaju u igri »magaraca«. Zgodan film za dodatak programu u malim društvenim kinima.

B i j e d n i c i, filmska drama po romanu Victora Hugo-a, dužina 900 m, br. S. 690. — Radnja ovog velikog filma, koji se može davati na tri večeri, događa se prije stotinu godina,

te je puna romantičkih događaja. Glavno lice Jean Valjean je bivši utamničenik, koji je kanio orobiti biskupa, ali ga je biskupova blagost i dobrota obratila. On postaje dobar čovjek, tvorničar i načelnik svoga grada. Spasava nesretno žensko stvorenje Fantinu, a kad ona umre, posvećuje se sav brizi za njenu kćerku Cosettu. Valjeana međutim progoni policijski inspektor Javert, nekadanji nadzornik utamničenika, te se Valjean zajedno s Cosettom mora sakrivati. Kad je Cosetta odrasla, udaje se za Marija, unuka jednoga bogataša. Valjean se odaje, tko je, povlači se, ostaje zaboravljen, ali Cosetta i Mario se vraćaju k njemu te on umire u njihovu naručaju videći u časa smrti viziju biskupa, koji mu se zadovoljan smiješi. Film radi nekih prizora nije za župska i školska kina, iako je vrlo dojmljiva i plemenita sadržaja.

Chaplin kao trgovački namještenik (Chaplie garçon de magasin), šaljivi film, dug 100 m, br. S. 670. — Šarli zakasni u trgovinu, a zatim čisteći i poslužujući zbiva razne šaljive prevejanštine s ljestvama, u kuhinji itd. Na koncu svlada tata, trgovac ga pohvali kao junaka i daje mu svoju kćer. Film drži gledaoce od početka do kraja u neprekidnom smijehu. Može poslužiti kao dodatak programu društvenim, školskim i župskim kinima. Tekst francuski.

Chaplin kao ulični svirač, šaljivi film, dug 40 m, br. 10.330. — Chaplin svira pred gostionicom violinu držeći je naopako. U isto vrijeme sviraju s druge strane svirači u limena glazbila. On pobere u gostionici novac od gostiju, pa kad zaredaše oni drugi da pobiru, ne dobiše ništa. Zato navale na Chaplina, nastaje smiješna trka između njih i njega, ali on ih dakako nadmudri. Zgodan film za dodatak programu u župskim i školskim kinima.

ROĐENJE ISUSOVO, ŽIVA SLIKA S PRIREDBE LAŠĆINSKE ŠKOLE U ZAGREBU

KAZALIŠTE

»DAN NJEGOVA POVRATKA«.

Zofja Nalkowska, suvremena poljska spisateljica, koja se danas nalazi u naponu svoga književnog rada, već je dovoljno poznata i našoj javnosti. Lane je u Zagrebu iznesena premijera njezine drame »Kuća žena« i pobudila priličan interes, a evo opet i ove godine naše kazalište iznosi jedno njezino djelo. Toj simpatiji našega kazališta prema Z. Nalkowskoj neki s pravom prigovaraju, jer Poljaci imaju i drugih nemanje priznatih svojih dramskih djela od drugih dramatičara, s kojima bi bilo poželjno upoznati našu kazališnu publiku... U »Kući žena« Nalkowska se pokazala majstorica u smjelom iznošenju nepoznatih zakutaka ženske duše, u »Danu njegova povratka« nastavlja taj svoj program, ali isto tako smiono zahvata i psihu muškarca... On je već nekoliko godina odsio u tamnici, jer je ubio muža neke strane žene. Svak je bio uvjeren, da se to zbilo iz ljubomore, pa tako misli i njegova žena, koja se za vrijeme njegova tamničevanja međutim zaljubila u nekoga drugoga. No uspostavlja se, da je to naprotiv bilo zbog ljubavi prema vlastitoj ženi, koja nije smjela doznati tajnu sa fronte, koju je jedino njegov prijatelj znao i koju je on morao sobom ponijeti u grob. Uz sve te komplikacije dolaze još i druge: otac ubojice i dvoje djece ubijenoga, koja se nalaze kod starog oca ubojice, itd. Lica nema mnogo, no zato ih je radnja isprepleIa i ispremiješala njihove duševnosti da ih je teško zahvatiti. Nalkowsku je tuitamo zanijela sama senzacija zapletaja, no njoj je kudikamo više stalo do realnosti svojih lica i do realnosti toga zapletaja u njihovoj duševnosti, njihovu nastupu, razgovorima. U tome je i uspjela bolje nego u svemu ostalome. Dramu završava s još jednim ubojstvom: robijaš ubija ljubavnika svoje žene. Samoj drami kritika bi našla više zamjerki, da nema obzira od renoméa, koji tu poljsku književnicu prati.

L. P.

PLES ANĐELA S PRIREDBE LAŠĆINSKE ŠKOLE U ZAGREBU 23. XII. 1931. *Foto Firšt*

SVEGA POMALO

Stota godišnjica cigarete. Ove se godine slavi stota godišnjica, otkako je izumljena cigareta. Dotle se pušila samo lula i cigara. No kod podsjedanja Akke god. 1832. nestalo je egipatskim vojnicima lulâ, pa smotaše duhan u papir i stadoše tako pušiti. Odatle se razvila cigareta i industrija proizvodnje cigaretâ.

Koliko ima nezaposlenih na svijetu? Prema statistici međunarodnog ureda rada ima na cijelom svijetu sada 70 milijuna nezaposlenih ljudi, to jest pet puta toliko, koliko Jugoslavija uopće ima stanovnika.

Najveća evropska lutrija. Sada, gdje kod nas vlada sve veće zanimanje za lutriju u korist gradnje beogradske katoličke katedrale, zanimljivo je spomenuti, da je najveća lutrija u Evropi namijenjena u korist slijepaca. Sjedište te lutrije je u gradu Gdanskom, koji je slobodna država na Baltičkome moru. Glavni zgodici te lutrije iznose 5 milijuna, 2 i po milijuna i 18 milijuna dinara preračunano u naš novac.

Katolici u Norveškoj. Norveška, domovina Sigride Undset, spisateljice romana »Proljeće«, što ga donosi Obitelj«, ima 2 i pol milijuna stanovnika, a od tih samo 2700 katolika. I Sigrid Undset je katolikinja. U Norveškoj djeluju 33 katolička misionara: 12 Nizozemaca, 6 Francuza, 7 Nijemaca, 8 Luksemburžana, 2 Poljaka i 3 Norvežanina. U godini 1930. prešlo je na katolicizam 44 protestanata.

Koliko je ljudi posjetilo kolonijalnu izložbu u Parizu? Pariška kolonijalna izložba, koja je trajala od svibnja do studenoga prošle godine bila je najveća priredba cijeloga svijeta u toj godini. I »Obitelj« je organizirala i povela jedan pohod na tu izložbu, koju je posjetilo u svemu 33 i pol milijuna ljudi s cijeloga svijeta. Na dan 15. studenoga, posljednji dan izložbe, dosegao je broj posjetnika rekordni broj 558.793.

Tople sobe za nezaposlene tipkačice. U današnjoj velikoj nezaposlenosti ima i dosta tipkačica bez posla. U Londonu je savez engleskih namještenica uredio tople sobe, u kojima se mogu zadržavati nezaposlene tipkačice nemajući kuda preko dana, pa se za njih tu drže i razni tečajevi.

Liječnička svjedodžba za mladence u Turskoj. Turski parlamenat prihvatio je zakon, po kojem se svi Turci i Turkinjice moraju dati liječnički pregledati prije vjenčanja.

Koliko se vremena može izdržati bez spavanja? Profesor Piter u »Leipziškim ilustrovanim novinama« izvješćuje ovako: »Tko je potpuno zdrav, pa probanči jednu noć, taj to neće osjetiti, jer to napokon nije puno, ako je budan 40—42 sata. Ali što dalje ide, to biva sve teže. Neki je francuski časnik godine 1870. prigodom povratka vojske u Orleans proveo 84 sata, a da nije spavao. Nu 1896. godine potukli su taj rekord nespavanja trojica, jer nijesu 90 sati stisnuli oka. Ali i to je prekoračeno 1923. godine, jer je jedan čovjek bio budan 115 sati. Prvu je noć osjetio umornost između 4—5. sata, druge se je noći to češće opetovalo. Treća mu je noć bila još teža, ali u zoru bilo mu je lakše. Mogao je mehanički obavljati razne poslove, nu ostavljala ga je opreznost, pa nije mogao brojati ni vlastito kucanje srca duže od pola minute. Četvrte je noći počeo suziti, a sjediti je mogao veoma kratko vrijeme, jer bi inače bio zaspao. Petog je dana začeo sanjati u polusvijesnom stanju. Ali osjećaj umornosti poslije 115 sati bdijenja nije bio jači od nespavanja poslije 60 sati. Nu da nerazumno nespavanje skraćuje život, uopće je poznato. Kod životinja nastaje smrt nakon dva do tri dana nespavanja.

Oplijenjeni putnici cijelog parobroda. Na jedan kineski parobrod, koji se vozio rijekom Yangtse, ušuljali su se među putnike i tridesetorica razbojnika. Usred vožnje trgoše revolvere na putnike, svezaše kapetana i mornare te orobiše sve, tkogod je imao novca ili dragocjenosti, a zatim su se odvezli čamcem odnesavši oko 30.000 dolara (poldrug milijuna dinara).

Sve manje milijunaša biva i u Americi. U posljednje dvije godine smanjio se njihov broj za 23.496. U Americi drže milijunašem onoga, tko ima godišnje najmanje 50.000 dolara (2 i pol milijuna dinara) prihoda.

Najmanji fotografski aparat izradio je liječnik dr Falenz u Čikagu. Taj aparat je tako malen, da ga čovjek može progutati. Služi naime u medicinske svrhe, osobito kod liječenja želuca: pričvrsti se na gumenu cijev želučane sisaljke, bolesnik je proguta, a liječnik onda fotografira unutrašnjost bolesnikova želuca. Slike su velike samo 2 i pol milimetra te se moraju povećati.

DOGAĐAJI

U SIJEČNJU

1. Primajući njemački predsjednik republike Hindenburg novogodišnje čestitke od diplomatskoga zbora, predvođena berlinskim nuncijem izjavio je odlučnost Njemačke raditi na politici svjetskoga mira. U Londonu umro Charles Pestwich Scott, direktor velikog dnevnika »Manchester Guardian«, star 85 godina, a izdavač tog dnevnika bio je punih 60 godina. Gandhi je poručio potkralju Indije, da se akcija građanske neposlušnosti nastavlja bojkotiranjem engleske robe, neplaćanjem poreza i neodržavanjem vladinih naredaba, ali da je spreman s njime pregovarati, ne bi li se našlo kakvo povoljno rješenje.

2. U Njižnim Novgorodu započela je rad najveća ruska tvornica automobila, koja će proizvoditi 140.000 automobila na godinu.

3. Gandhi uhapšen i otpremljen u zatvor u Jervada Poonu, gdje je bio zatvoren i g. 1930. U Finskoj održan referendum o zabrani alkoholnih pića te ogromna većina naroda glasovala proti toj zabrani.

4. Vlada u Jugoslaviji predala ostavku.

5. U Austriji je parlamentu predan prijedlog zakona, kojim se zabranjuje, da onaj, tko ima 3200 Din ili više, bere plaću još i od kakve druge službe. Imenovana nova vlada u Jugoslaviji.

6. U Čikagu prijeti opasnost, da svi učitelji stupe u štrajk, jer već pola godine radi financijske krize, u kojoj se nalazi uprava grada, ne dobivaju plaće. Rumunjski ministar financija Argentoianu primljen kod Pape u audijenciju.

7. Umro francuski vojni ministar general Maginot.

8. Rumunjski ministar vanjskih poslova Ghika stigao u Varšavu radi sporazuma s Poljskom u sklapanju pakta s Rusijom. Amerika predala notu Japanu i Kini o njihovu sukobu u

ARISTID BRIAND

Mandžuriji. Brinning, njemački kancelar izjavio je engleskom poslaniku, da Njemačka uopće ne će više plaćati nikakvih reparacija, te je ta izjava digla veliku prašinu po svoj Evropi. Francuski dugogodišnji ministar vanjskih poslova Briand predao demisiju.

9. Hitlerovci u Njemačkoj proti tomu, da se parlamentarnim putem produži Hindenburgu rok njegova predsjednikovanja, nego traže nove izbore za predsjednika republike.

10. I Gandhijeva žena je uhapšena u Indiji.

11. U Kopenhagenu, glavnom gradu Danske, sastala se konferencija šefova presbiroa iz 34 države.

12. Francuska vlada predala ostavku. Kineski maršal Čang-hai-ček izjavio se spremnim preuzeti opet predsjedništvo kineske republike, da spasi jedinstvo države.

13. Bivši španjolski nasljednik prijestolja zatražio je od svog oca bivšega kralja Alfonza XIII., da mu dopusti, da se oženi princesom Kirom Ćirilovnom, kćerkom ruskoga velikoga kneza Ćirila Vladimirovića, ali mu je otac uskratio tu dozvolu, jer da princ, koji ima sada 24 godine, nije potpunoga zdravlja. Imenovana nova francuska vlada pod dosadašnjim predsjednikom Lavalom, ali bez Brianda.

14. Umrla bivša grčka kraljica Sofija u Frankfurtu na Majni stara 62 godine.

15. Iz Japana se šire vijesti o stvaranju samostalne republike Mandžurije, kojoj bi vlada bila ustanovljena 11. veljače. Američki predsjednik Hoover sprema nacrt za novo uređenje međunarodnih dugova. U Palestini je stupilo 700 židovskih učitelja u štrajk, jer već četiri mjeseca nedobivaju plaće .

16. Bivši njemački car Vilim je sve slabijga zdravlja, te engleski list »Daily Mail« donosi vijest, da je bivši car izjavio, da želi umrijeti u Njemačkoj, te da svakoga, tko ga posjeti, pita, kako bi u njemačkoj javnosti bilo primljeeno, kad bi se on povratio. Na tu misao povratka doveela ga je i nedavna smrt bivše grčke kraljice, koja je bila njegova sestra, no nizozemske vlasti su mu izjavile, da mu više ne bi dopustile povratak u Nizozemsku, ako bi otišao jedamput u Njemačku.

17. Rumunjski princ Nikola stigao u Pariz. Kina je odgovorila na američku notu, da ne kani nikakvim ugovorom povrijediti dosadašnje međunarodne ugovore.

18. Nj. Vl. Kralj Aleksandar otvorio je osobno prijestolnom besjedom zasijedanje parlamenta u zajedničkoj sjednici Narodne Skupštine i Senata. U Francuskoj se katolička demokratska stranka izjavljuje za Briandovu mirovnu politiku. Svi su profesori sveučilišta u Pekingu dali ostavku, jer već više mjeseci ne dobivaju nikakve plaće. Danski ministar saobraćaja predao je parlamentu prijedlog zakona o gradnji mosta od 3.300 m dužine preko Storströma, te bi to bio najduži most na svijetu.

19. Abesinski nasljednjik prijestolja primljen je u audijenciju kod Pape. Japanska vojska napreduje u Mandžuriji, ali su povedeni pregovori s kineskim generalom Mahom o obustavi neprijateljstva.

ZMIJA DJEVOJKA

NARODNA PRIČA
ZABILJEŽIO D. K. STOŠIĆ

Bila tri brata. Dva se bavila trgovinom po moru, a treći radio u polju. Težak krčio ledinu, a kad se umori, ode k zidu, da umoči kruh u vino i založi. Spremio on užinu, kad eto ti zmije i cap! maša se za kruh. Tako bilo dan na dan uvijek, kad bi počeo da jede. Bojao se zmiju ubiti, da mu se ne dogodi nesreća, ali se rastužio, odbio se od polja pa otiđe i on na more. Kupi brod, nađe mornare i otplovi u Trst. Dok je vezao brod uz obalu, evo neke djevojke, koja mu reče: »Kapetane, dođi k meni u kuću!« On se stao misliti i čuditi, a ona će mu opet: »Dođi svakako k meni u kuću, ne ćeš se kajati.« — On nije htio, a nije mu se dalo ni odbiti poziv, pa misli: Hoću li, ne ću li? Na koncu joj obeća, da će doći. Bilo baš pri sumraku, kad prispije do njezina dvora. Čim on pred njom, ona će njemu: »Znadeš li ti, da sam ja bila ona zmija, koja ti je kruh jela? Sad ću ti vratiti milo za drago. U mene je puno blaga, uzmi, koliko te volja i puni brod. Samo nemoj nikome kazivati.« — Kapetan napuni brod svakim blagom i otplovi kući svojoj. Kad tamo, svatko ga pita: »Kako si se brže obogatio? Kakva te je sreća snašla? Blago tebi, sad ti više ne treba raditi!«

Čovjek nije išao u trgovinu, nego opet u polje. Sve je bilo lijepo, ali ga je mučilo u duši, što nije nikome kazao svoju tajnu. Da mu odlane, jednog dana ispripovjedi sve svojoj ženi. Sutradan ode s kosiricom u polje, da obreže lozu. Pri poslu zape mu noga za lozu, pade na kosir i ubije se!

DJEČJI TEČAJ U CRTANJU.

1. veljače počinje u Zagrebu tečaj u crtanju za djecu. Tečaj će trajati tri mjeseca, dva do tri puta na tjedan (prema dogovoru), a mogu ga polaziti djeca, koja idu u osnovnu školu ili u niže razrede srednje škole. Prvi dio tečaja (od 1. veljače do 15. ožujka) održaje se u atelieru, a u drugom dijelu tečaja (od 15. travnja do 31. svibnja) vodit će se djeca, koja polaze tečaj, po lijepom vremenu na šetnje, da se vježbaju u crtanju po prirodi. Za polazak tečaja plaća se 100 Din mjesečno. Tečaj vodi slikar Anatol Šer-Potanje informacije daje sam voda tečaja u svom atelieru Zrinjevac br. 1, IV. i uredništvo »Obitelji« (telefon 54—17).
steći osnovno znanje u crtanju i slikanju, koje će im biti od velike koristi u školi uopće, a za razvitak njihova estetskoga shvaćanja napose.

Š A L E

Pecaroš. »Zašto ti pecaš s jabukom, a ne sa crvom?«

»Pa to ja i radim. Crv je u jabuci.«

Kod automata. Majer je na kolodvoru duže vremena promatrao čovjeka, koji je nastojao da iz automata izbije čokoladu, pa ga upita: »Da li ste već ubacili jedan komad novca?«

»Jedan?« odgovori stranac: »Najmanje deset, ali ipak nijesam izbio zgoditak.«

U restauraciji. Gost dozva konobara pa mu reče:

»Konobaru, pogledajte samo ovu goveđu juhu! Na njoj ne pliva niti jedna masna očica.«

»Ne čudim se,« odgovori konobar, kad vi u juhu sipate toliko bibera, da je od njeg postala juha slijepa.«

U autu. Ljerka sjedi kod volana te vozi u bijesnom tempu. Ustavi je zato policist te je upita: »Kako se zovete frajlice?«

»Ja?« nasmija se vragoljasto. »Zovem se Ljerka Bebić. A kako se zovete vi?« upita ga Ljerka.

Poslodavac. »Što ste vi? upita sudac optuženoga.

»Poslodavac.«

»Kako se to razumije? Kome vi dajete posla?«

»Vama, gospodine suče. Da ja nisam ovdje, ne bi vi sada imali posla?«

Brusar. »Šta vi radite?« upita gostioničar gosta.

Gost mu odvrati: »Evo šta. Pržolica je tvrda kao koža, a nož je tup, pa ja oštrim na njoj nož.«

Unosno glasoviranje. »Glasoviranje moje kćeri to je za mene prava sreća.«

»Kako to?«

»Zato, jer sam ja obje susjedne kuće kupio skoro džabe.«

Praktičan mig. »Draga, kad ja tebe gledam, onda sam tako sretan, da više ništa ne želim. Nije li i tebi tako?«

»Ti zaboravljaš, da je prekosutra moj rođendan.«

Teorija i praksa. Đuro je konsultirao liječnika. Pošto ga je ovaj temeljito pregledao i opazio, da je Đuro umišljeni bolesnik, reče mu:

»Vaša će boljetica brzo proći, samo vi neprestano govorite: ja sam zdrav, ja sam zdrav.«

Kad je pri odlasku liječnik spomenuo honorar, reče pacijent:

»Ali vi gospodine doktore samo neprestano govorite: ja sam naplaćen, ja sam naplaćen!« I odmah ga nestade.

Ugodan osjećaj. »Jesam li u nebu?« reče bolesnik, kad se je probudio iza višednevne nesvjestice.

»Ali ne, dragi Emile,« dozva ga njegova supruga k svijesti, »ta ja sam kod tebe.«

Zgodan odgovor. »Ti si doktorici ponudio ženidbu?«

»Da.«

»Pa što ti je ona rekla?«

»Ponajprije ispitala je moje duševno stanje, a onda mi je rekla, da bih dobro učinio, kad bih se smjestio na duže vremena u kojem sanatorijumu za umobolne.«

Priljepčiva bolest. Đ a k: »Gospodine učitelju, moja sestra ima šarlah.«

U č i t e l j: »Zato i ti odmah idi kući i ne dolazi u školu, dok ti sestra ne ozdravi.«

Dječak ode veseo kući. Za nekoliko se časaka javi njegov drug, koji stanuje u istoj kući: »Gospodine učitelju, Slavkova sestra, koja ima šarlah, stanuje u Beču.«

U židovskoj školi. U č i t e l j: »Što je to jarac?«

U č e n i k: »To je od koze muž.«

Bezuspješno. Prva: »Da li postižeš nešto kod svoga muža, kada plačeš?«

Druga: »Ne! Kada moj muž vidi da lijem suze, on skače na noge i reče: Samo vodu da ne vidim! ... I odmah bježi u krčmu ...«

A tako? O t a c: »Perica, kakav si mi to?«

P e r i c a: »Jankić me je bacio u blato.«

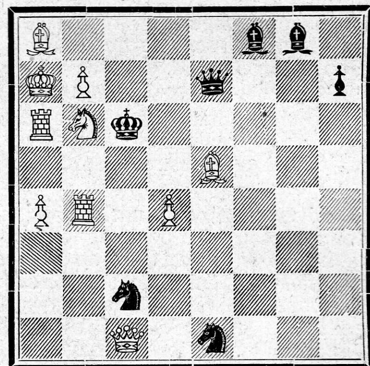
O t a c: »Beno, zašto se nisi branio. Trebao si mu dati ćušku.«

P e r i c a: »Tatice, ta ćušnuo sam ga prije nego me je bacio u blato.«

Š A H

Problem broj 4.

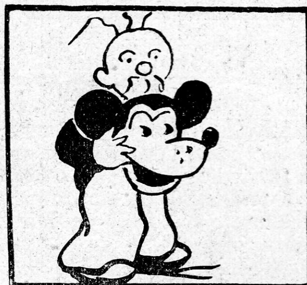
C. S. Kipping, Wednesbury (Engleska)

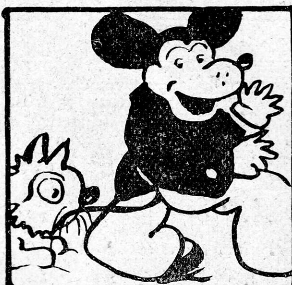
Bijeli matira u 3 poteza

Rješenja šahovskih problema šalju se nakon svakog četvrtgodišta uredništvu „Obitelji“

DOBRIJANOV POKUS ZA POKLADE

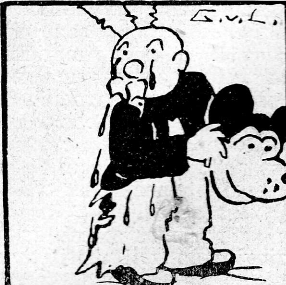
Poklade su pune smijeha,
ludovanja, prazne sreće ...
U tom slavlju ni naš čika
ostati nam zadnji ne će!

Obuko se ko miš Miki
i po svome dvoru skače,
ali eno iza njega
pojurilo jedno mače.

Mače misli: »Miš će ovaj
hraniti me deset dana!«
pa navali punim bijesom
na jadnoga Dobrijana.

Izgrebe ga na sto mjesta,
potrga mu dične hlače,
i naš čika sred poklada
kao malo dijete plače ...

KNJIŽEVNI SUSRETI

KNJIŽEVNE STUDIJE o **Bahru, Claudelu, Kossak-Szczuckoj i Papiniju**, treća knjiga Knjižnice Općega Znanja, cijena 30 Din, Zagreb 1931. — Kao moju treću knjigu izdala je Knjižnica općeg znanja u redakciji g. Petra Grgeca četiri studije iz savremene vanjske literature. Pisci tih studija nastojali su da prikažu, uglavnom, književnu, kulturnu i moralnu vrijednost književnika, koga su obrađivali, ističući kod njih više idejnu i moralnu stranu i njihov utjecaj na društvo i milje, u kom su živjeli, a ne polagajući toliko važnosti na statistiku djela, naročito onih nebitnih.

Ivo Horvat, autor dviju zapaženih zbirki pjesama, napisao je u ovoj knjizi prvu studiju o Hermannu Bahru, književniku kršćanskog optimizma, kako su tog vječno mladog Austrijanca, koji je već prešao šezdesetu godinu, nazvali. Baza je postavljena više na njegov socijalni i ideološki rad, kao jednoga od važnijih reprezentanata impresionizma, koji je ipak imao toliko kuraže (samo da nikada ne ostari i da mu se ne predbaci konzervativnost) otići među ekspresioniste, čim su se oni pojavili, našavši odmah među te dvije struje, koje su se pojavile jedna kao kontrast drugoj, čak neku idejnu vezu. Ovaj plodni pisac, koji nije i ne može nikada ostariti, prikazan je u središtu svoje borbe. Naročito je ovaj prikaz važan zato, jer nam je austrijska književnost, premda joj se nalazimo u susjedstvu, gotovo posve nepoznata.

Dr Ljubomir Maraković nam prikazuje francuskog književnika Paula Claudela, poznatog i kod nas nakon izvedbe kazališnog djela »Navještenje Marijino«. U ovom je prikazu sva teza uistinu postavljena na idejnu stranu umjetnika, dok je o djelima, kao o samostalnim umjetničkim produktima, govoreno samo toliko, koliko je to bilo potrebno, da se može pratiti daljnje razmatranje. Paul Claudel je jedan od najčuvenijih savremenih pisaca, koji je uspio, da ga se jednako ozbiljno tretira i u njegovoj domovini Farncuskoj kao i u svim ostalim dijelovima svijeta, gdje je koje njegovo djelo izvođeno. Čuveni dramatičar i liričar, pjesnik kršćanskog univerzalizma, prikazan je ovdje naročito s obzirom na doba, u kom živi, a koje je poznato sa svoje nesređenosti i ideološke konfuzije.

Dr Marijana Kralj prikazala je poljsku književnicu Zofju Kossak-Szczucku, koja je kod nas dosad, dok nije Knjižnica Dobrih Romana izdala njen roman »Iz ljubavi«, bila posve nepoznata. Ona je prikazana kao autorica historijskih romana, radi čega je neki kritičari uspoređuju sa Sienkiewiczom, a naročito kao žena, koja u ovo nekavalirsko doba, kad je sve izvrnuto naopako i ženama se nastoji negirati svaka sposobnost za intelektualni rad, znade, da radi savjesno i pošteno i stiče za taj svoj rad i zasluženo priznanje sa autoritativnih strana.

Četvrta studija je prikaz Mate Ujevića o talijanskom književniku Giovanniju Papiniju, koji je kod nas već poznat po mnogim prikazima po našim boljim književnim revijama. Papini je ovdje prikazan kao vječno mladi, buntovni duh, otrovan kao iperit, kad napada i mrzi, vječno zajedljiv, temperamentan, buntovan i neobuzdan, pun sarkazma, espria, duhovitosti, koja je često i odviše zajedljiva. U nizu studija o reprezentantima vanjskih književnosti dobro će doći ovaj prikaz o jednom od najvećih duhova današnjice, koji je daleko prešao granice svoje domovine i čije se ime kao poplava raširilo cijelim kontinentom.

Knjiga »Književne studije« dobro dolazi u našim mizernim književnim prilikama, kad je čovjek odijeljen od strane literature, a bez kontakta s njom se ne može u kaosu današnjeg doba ispravno orijentirati. Urešena sa slikama autora, koje prikazuje, i štampana na dobrom papiru, kao sve knjige Knjižnice Općeg Znanja, ona i s tehničke strane zaslužuje priznanje. I. K.

Nedjeljko Subotić: U DUBRAVI BOŽJEGA SLAVULJA, izdao Savez Trećega Reda Sv. Franje, cijena 15 Dinara, Zagreb 1931. — je knjiga o zemlji sv. Franje, u kojoj naš vrsni pisac Nedjeljko Subotić opisuje svoja putovanja kroz franjevačku Umbriju. Na 141 stranice opisuje pisac Asiz, crkvu sv. Damjana i Porciunkulu kod Asiza, Rio Torto, gdje je bio prvi franjevački samostan »Tamnice« na mističnoj gori Subaziju, putovanje do Norcie, Fonte Kolombo i Alvernu. Putopis je isprepleten pripovijedanjem prošlih događaja, naročito iz života sv. Franje, sv. Klare i sv. Elizabete. Crtajući svoje dojmove i doživljaje u svetištima franjevačke kolijevke uspio je Subotić da ujedini prošle vjekove sa sadašnjošću i da nam pokaže veličinu i krasotu franjevačkoga pokreta, koji još i danas donosi na cijelom svijetu onakve cvjetove i plodove, kakve je donosio u svojem početku. Posebnu vrijednost dobiva ova knjiga i zato, jer ju je sam pisac iskitio i svojim originalnim crtežima. Zacijelo će se naći umjetničkih sudaca, koji će prigovoriti ovim crtežima, da nijesu dovoljno moderni. No pisac nije ni išao za tim da bude moderan. On je htio da nas prenese što vjernije u vijek sv. Franje, zato je hotimice izbjegavao svaku kićenost. Htio je da nam dadne onakve crteže, kakve su sredovječni redovnici i umjetnici stvarali na strani. Mislim, da mu je to potpuno pošlo za rukom.

Petar Grgec.

Dr. Fra Oton Knezović. FRA GRGO MARTIĆ, studija, str. 96, cijena 15 Din, Sarajevo 1931. — O velikom hrvatskom pjesniku Fra Grgi Martiću, tipičnom hercegovačkom franjevcu, najoriginalnijoj ličnosti Bosne i Hercegovine u 19. stoljeću (živio od 1822. do 1905.), izašle su nakon 25. godišnjice njegove smrti dvije knjige: jednu je napisao bosanski franjevac dr. Čičić (izašla u Zagrebu 1930. nakladom Narodne Prosvjete), a drugu je napisao hercegovački franjevac dr. O. Knezović. Knezovićeva knjiga nam daje najprije pregled pjesnikova života i rada, a zatim je najveći dio knjige posvećen Martićevu glavnom djelu, epu »Osvetnici«, koji pisac osvjetljuje sa svih strana. Ostalim književnim djelima pjesnikovim posvećuje pisac pri kraju knjige manji osvrt. Knjiga je pisana pregledno, živo, zanimljivo, te se ugodno čita i treba da se nađe u knjižnici svakog kulturnog čovjeka. A.

Slika na omotu:

Zimski krajolik iz okolice Krapine

Kolorirani crtež na svili

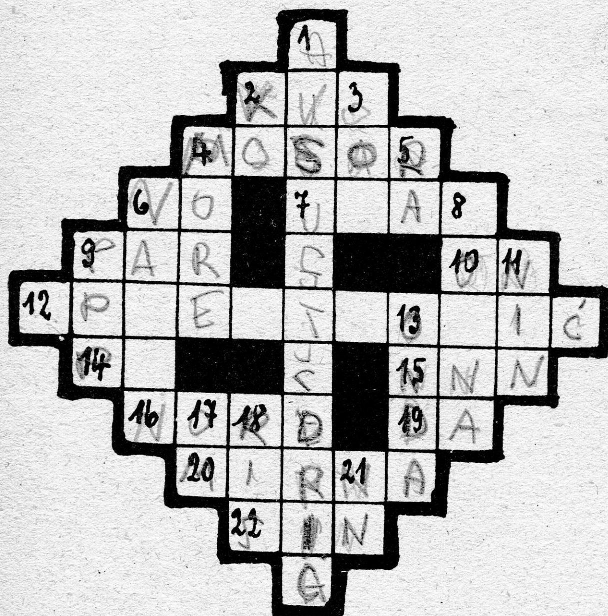
Naslikao Nikola Hreljanović

Svaki prijatelj knjige nabavit će sebi ove godine bar jednu knjigu više nego prošle godine te tako pomoći, da u ovoj materijalnoj krizi ne strada knjiga, taj temelj svake kulture

Z A G O N E T K E

1. Križaljka

Sastavio *Zlatko Modor*, Srij. Mitrovica

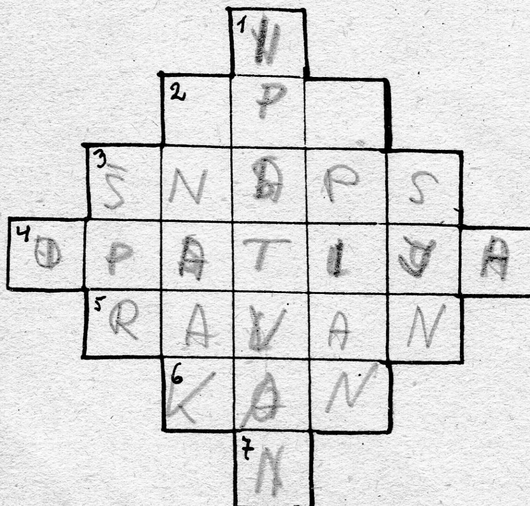

Okomito: 1. Naš pisac. 2. Upitna zamjenica. 3. Kemijski elemenat. 4. Velika voda. 5. Egipatski bog sunca. 6. Rimski pjesnik. 8. Glavni grad jedne evropske države. 9. Tri jednaka suglasnika. 11. Grad u Dalmaciji. 13. Vremenski prilog. 17. Glasoviti fizičar (fon.). 18. Zvijer. 21. Nepoznata osoba.

Vodoravno: 2. Sudbina. 4. Planina u Jugoslaviji. 6. Domaća životinja. 7. Azijska država. 9. Dva. 10. Lična zamjenica. 12. Hrvatski pjesnik (inicijal, imena, prezime). 14. Američki pisac fantastičnih romana (fon.). 15. Tri jednaka suglasnika. 16. Sjever (njem.). 19. Prijedlog. 20. Rijeka u Istri 22. Rođak.

2. Magični dijamant

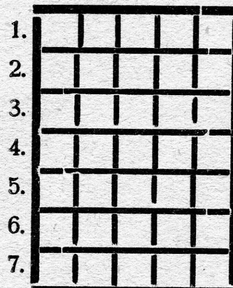
Sastavio *Veljko Novak*, Zagreb

1. Slovo. 2. Svako voli. 3. Kartaška igra. 4. Poznato naše kupalište. 5. Ravnica. 6. Tatarski vođ. 7. Slovo.

3. Ispunjalka

Sastavio *Boris Bulat*, Šibenik

1. Egipatsko pivo
2. Božanstvo u Kalmuka
3. Planina u Jugoslaviji
4. Graditelj Partenona (za Perikla)
5. Talijanski slikar
6. Hrvatski slikar
7. Pokrajina u Grčkoj

Početna slova daju ime jednog romana iz Knjižnice Dobrih Romana.

4. Skrivačice

Sastavio *Rudolf Gruden*, Karlovac

1. Oni su vriskali: »Stani!«
2. Suza na oku...
3. Koza kravicu dražila.
4. Kako bi te ljubio, draga moja...
5. Ponovo su izdani »Carevi memoari«.

5. Šarada

Sastavio *Marijan Kancelarić*, Krk

Gdje imade kršnih gora,
Tu se ova čuti mora.
To je neki veznik mali,
Koji dobro svi su znali.
Žensko ime glasi tako,
Vokativ mu znade svako.
Nagrada je svakom draga,
Prečesto je vrijedna blaga.
Sve te riječi spoji sada,
Pa je ime ruskog grada.

6. Zagonetna posjetnica

Sastavio *St. Petrina*, Zagreb

D A N E I B U T I N J I
stolar
K L I S

Što je Dane inače ?

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji“ najkasnije do 3. veljače. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se ždrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.